

Fundusze Europejskie

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

LOKALNA STRATEGIA ROZWOJU LOKALNEJ GRUPY DZIAŁANIA „PERŁA JURY” NA LATA 2023-2027

MAJ 2023

Aktualizacja: luty 2025

Spis treści:

I.1. Nazwa LGD i forma prawna	3
I.2 Opis procesu tworzenia partnerstwa uwzględniający dotychczasowe doświadczenia grupy/jej członków we wdrażaniu podejścia RLKS/Leader bądź w przypadku nowej LGD podejmowane przez nią/podmioty ją tworzące działania pozytywnie oddziałujące na dany obszar, w szczególności dotyczące realizacji projektów o zakresie podobnym do zakresu wsparcia przewidzianego w LSR	3
I.3 Ogólny opis struktury LGD zawierający w szczególności krótką charakterystykę jej członków potwierdzającą, iż skład grupy jest reprezentatywny dla lokalnej społeczności i uwzględnia przedstawicieli sektora publicznego, społecznego, gospodarczego, a także innych grup szczególnie istotnych z punktu widzenia realizacji LSR oraz mieszkańców	7
I.4 Ogólna informacja o składzie organu decyzyjnego wskazująca, że ani władze publiczne, ani żadna pojedyncza grupa interesu, nie kontroluje procesu podejmowania decyzji	8
I.5. Zwięzła charakterystyka rozwiązań stosowanych w procesie decyzyjnym bez powielania informacji zawartych w statucie i innych dokumentach wewnętrznych oraz mechanizmy w zakresie zarządzania pokazujące zdolność lokalnej grupy działania do realizacji strategii.	8
I.6. Wskazanie dokumentów regulujących funkcjonowanie LGD z podaniem sposobu ich uchwalania i aktualizacji oraz opisem głównych kwestii, które są w nich zawarte	9
Rozdział II Charakterystyka obszaru i ludności objętej wdrażaniem LSR	11
II.1 Zwięzły opis obszaru	11
II. 2 Mapa obszaru objętego LSR	11
II.3 Wyjaśnienie, dlaczego dany obszar jest odpowiedni dla strategii	12
Rozdział III: Partycypacyjny charakter LSR	14
IV.1. Demografia	18
IV.2. Infrastruktura	21
IV. 3. Gospodarka.....	22
IV.4. Rynek pracy.....	23
IV.5 Działalność sektora społecznego, w tym integracja/rozwój społeczeństwa obywatelskiego.....	24
IV. 6. Problemy społeczne, ze szczególnym uwzględnieniem problemów ubóstwa i wykluczenia społecznego.....	25
IV.7. Dziedzictwo kulturowe/zabytki.....	26
IV.8. Obszary atrakcyjne turystycznie.....	27
IV.9. Rolnictwo i rynek rolny.....	28
IV.10. Produkty lokalne, tradycyjne i regionalne podkreślające specyfikę danego obszaru	29
IV.11. Obszar edukacji formalnej.....	29
IV.12. Zasady zrównoważenia środowiskowego	30
IV. 13. Pozostałe obszary tematyczne istotne z punktu widzenia realizacji LSR	30
IV.14. Analiza SWOT	31
IV.15 Grupy docelowe.....	34
Rozdział V. Spójność, Komplementarność i Synergia	35
V.1. Zgodność celów LSR z innymi dokumentami strategicznymi	36
V.2. Zgodność LSR z celami programów, z których będzie ona finansowana	38
Rozdział VI. Cele i wskaźniki	40
Rozdział VII. Sposób wyboru i oceny operacji oraz sposób ustanawiania kryteriów wyboru	42
Rozdział X. Monitoring i ewaluacja.....	48
Rozdział XI. Wykaz wykorzystanej literatury.....	52
Rozdział XII. Załączniki.....	53
Rozdział XIII. Wykaz tabel	54
Rozdział XIV. Wykaz diagramów.....	55

Rozdział I: Charakterystyka partnerstwa lokalnego

I.1. Nazwa LGD i forma prawna

Lokalna Grupa Działania „Perła Jury” jest stowarzyszeniem „specjalnym” posiadającym osobowość prawną, które ukształtowało się w skutek działań przedstawicieli trzech sektorów: społecznego, gospodarczego i publicznego, których wspólnym zamierzeniem było pozyskiwanie środków unijnych na rzecz rozwoju obszarów wiejskich należących do LGD, a także zwiększenie zaangażowania mieszkańców regionu do wzięcia aktywnego udziału w promocji i rozwoju tych obszarów.

Nazwa Lokalnej Grupy Działania „Perła Jury” jest odwołaniem do nazwy projektu „Perła Jury”, czyli realizacji Schematu I Pilotażowego Programu Leader+ w powiecie zawierciańskim, który został złożony przez Gminę Łazy w grudniu 2004 r do Fundacji Programów Pomocy dla Rolnictwa w ramach SPO „Restrukturyzacja i modernizacja sektora żywnościowego oraz rozwój obszarów wiejskich 2004-2006”. Nazwa LGD nawiązuje do lokalizacji geograficznej i ukształtowania terenu (Jura Krakowsko-Częstochowska) i ukazuje wyjątkowość krajobrazu jurajskiego oraz możliwości jakie oferuje. Z kolei pierwszy człon nazwy „Perła” oznacza coś wyjątkowego - wręcz unikatowego, pięknego i czystego (niewytworzonego przez człowieka i przez niego niezmodyfikowanego). „Perła Jury” to miejsce, gdzie można podziwiając piękno natury, odetchnąć czystym powietrzem jednocześnie korzystając z uroków i atrakcji jakie przygotowała dla człowieka natura.

Lokalna Grupa Działania „Perła Jury” jest stowarzyszeniem działającym na mocy obowiązujących przepisów prawa krajowego i europejskiego dotyczących stowarzyszeń i lokalnych grup działania oraz statutu.

I.2 Opis procesu tworzenia partnerstwa uwzględniający dotychczasowe doświadczenia grupy/jej członków we wdrażaniu podejścia RLKS/Leader bądź w przypadku nowej LGD podejmowane przez nią/podmioty ją tworzące działania pozytywnie oddziałujące na dany obszar, w szczególności dotyczące realizacji projektów o zakresie podobnym do zakresu wsparcia przewidzianego w LSR

Proces budowania partnerstwa miał charakter uspołeczniony, tzn. odbywał się z udziałem jednostek samorządu terytorialnego, mieszkańców, organizacji i instytucji z obszaru LGD i zainicjowany został jesienią 2005 r. w gminie Łazy. Na zebraniu założycielskim, które odbyło się w styczniu 2006 r. przedstawiciele sektora publicznego, społecznego i gospodarczego 8 gmin powiatu zawierciańskiego (63 osoby) podjęli decyzję o utworzeniu LGD „Perła Jury”, które to stowarzyszenie 26.04.2006r. uzyskało osobowość prawną i zostało wpisane do Krajowego Rejestru Sądowego pod numerem KRS 0000255872. Celem powstania LGD były działania na rzecz innowacyjnego, zintegrowanego rozwoju obszarów wiejskich gmin należących do LGD oraz rozwoju przedsiębiorczości i kultywowania tradycji i zwyczajów lokalnych. LGD „Perła Jury” uczestniczyła w realizowanym w okresie 2004-2006 Pilotażowym Programie LEADER+. Dzięki uczestnictwu w tym Programie oraz zdobytemu doświadczeniu (uczestnictwo w Schemacie I i II PPL+), podjęto starania o sięgnięcie po kolejne środki finansowe w nowym rozdaniu środków unijnych w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013.

Zgodnie z raportem z ewaluacji z 2015 r dzięki dużej ilości członków i sympatyków LGD jest odbierana jako organizacja, która przede wszystkim aktywizuje środowiska lokalne. Kadry zarządzające LGD posiadają wieloletnie doświadczenie sięgające początków działania organizacji i wywodzą się w większości z członków założycieli. Dzięki ich zaangażowaniu w realizowane działania mieszkańcy bardzo pozytywnie oceniają LGD oraz jej wpływ na rozwój obszarów wiejskich.

Należy tu wspomnieć o działalności biura od początków istnienia LGD. Biuro LGD prowadzi bieżącą obsługę działalności LGD, a jego personel stanowią osoby wykwalifikowane, które służą pomocą beneficjentom. Ponadto pracownicy biura uczestniczą w aktywizowaniu mieszkańców.

W okresie programowania 2014-2020 podobnie jak w poprzednim okresie przyjęto szczegółowy podział obowiązków pracowników i ustalono procedury określające ich podział.

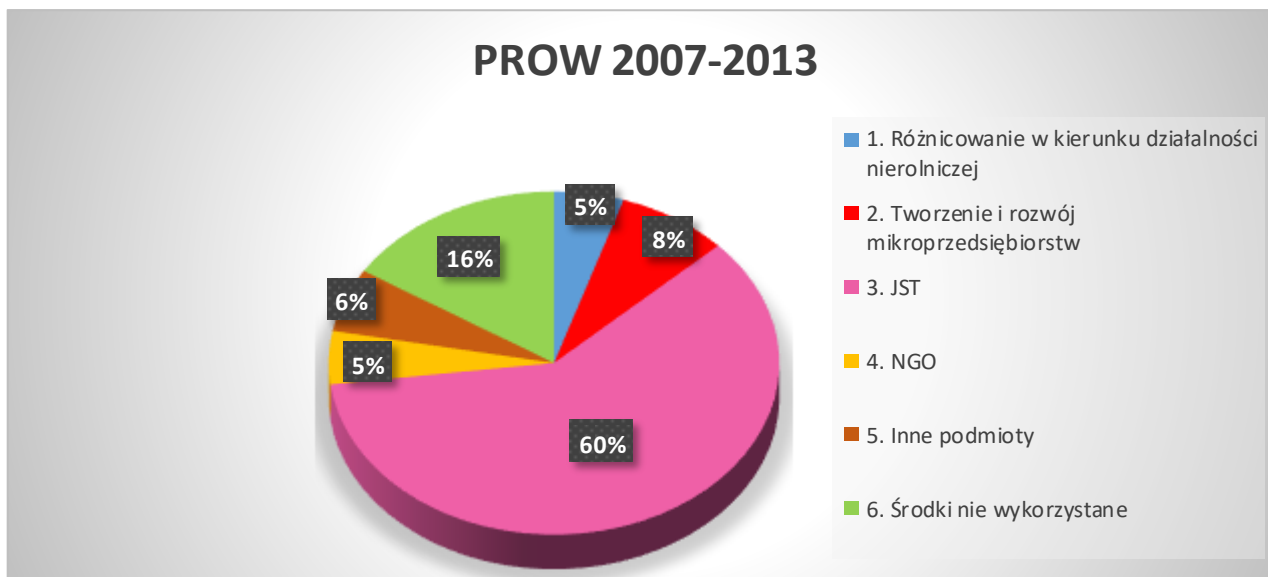
Zgodnie z powyższym, za realizowanie działań w ramach LSR i LGD odpowiedzialny jest Zarząd, który wyznacza kierunki działań i określa obowiązki poszczególnych pracowników. Wyznacza on także zadania w zakresie animacji lokalnej i współpracy poprzez pracę pracowników biura i członków Zarządu z lokalnymi grupami i/ lub organizacjami pozarządowymi w celu rozpoznania ich potrzeb i mobilizacji do działania na rzecz lokalnej społeczności oraz usamodzielnienia się w zakresie realizacji działań na rzecz swoich członków oraz społeczności.

Dzięki realizacji PPL+ LGD osiągnęła cel jakim było integrowanie i aktywizowanie mieszkańców terenu poprzez udział w spotkaniach, szkoleniach czy wydarzeniach promocyjnych. Mieszkańcy zauważyli jaką wartość dodała niesie wspólna realizacja działań i że jest to najlepszy sposób na przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu.

Kolejnym celem – zrealizowanym w ramach poprzednich inicjatyw w ramach PROW 2007-2013 oraz 2014-2020, było inwestowanie w infrastrukturę i kompetencje mieszkańców z terenu LGD. Dzięki takim działaniom jak remonty świetlic, tworzenie miejsc rekreacji i wypoczynku, realizację różnego rodzaju inicjatyw społecznych - społeczeństwo pogłębiało tożsamość lokalną oraz wzmacniało swoje kompetencje społeczne poprzez udział w warsztatach, spotkaniach czy wydarzeniach. Również projekty współpracy realizowane przez LGD miały bardzo pozytywny wydźwięk. Projekt Ekologiczny „EKOLC-Ekologia - czyli kogo obchodzą losy cywilizacji” wzmacniał świadomość społeczną w zakresie ekologii i łączył pokolenie dzieci z pokoleniem dorosłych aktywizując ich i sprawiając, że przykład bycia „eko” wychodził niejednokrotnie właśnie od dzieci. Drugi z projektów współpracy- infrastrukturalny pt. „Pilica - atrakcyjna turystycznie” promował rzekę Pilica na obszarze kilku województw zarówno poprzez budowę infrastruktury pomostowej jak i promocję wydawniczą, a także swoistą reklamę terenu wśród społeczności i turystów w skutek organizowanych spływów kajakowych korytem rzeki Pilica. Ponieważ realizacja projektu współpracy miała bardzo pozytywny wydźwięk, LGD w poprzednim okresie Programowania- tj. 2014-2020 zdecydowało się w pewien sposób na swoistą kontynuację projektu infrastrukturalnego. Kreowanie Aktywności Jednoczących Amatorów Kajakarstwa - akronim KAJAK- realizowany był pomiędzy Lokalnymi Grupami Działania: Zapilicze, Dolina Pilicy, Wszyscy Razem oraz Perła Jury. Celem projektu było zwiększenie atrakcyjności turystycznej obszarów partnerskich LGD poprzez kreowanie i promocję atrakcji turystycznych z wykorzystaniem zasobów naturalnych i kulturowych. W ramach jego realizacji posadowiono altany przy pomostach oraz zakupiono gadzety promocyjne. Kwintesencją projektu było wydanie przewodnika turystycznego p.t. „Pilica – szlak wielu możliwości”, który był efektem partnerskiej współpracy LGD-ów z kilku województw. Wyżej wymienione projekty były bardzo ważnym elementem współdziałania i aktywizacji społeczności nie tylko LGD ale i mieszkańców. Wzmacniały one zadania realizowane w ramach „Wdrażania LSR” oraz efekty pracy biura w zakresie aktywizacji i integracji lokalnej społeczności.

Wiele lat pracy i pozyskiwania środków w ramach programu LEADER pozwoliło na realizację zadań odpowiadających na potrzeby mieszkańców. Niemniej pomimo wielu inicjatyw realizowanych przez LGD nie udało się dotrzeć w wiele zakątków naszego obszaru. Może o tym świadczyć choćby fakt, że w wielu sołectwach mieszkańcy nie słyszeli o LGD, czy też nie pozyskano środków na żadne z działań. Wybiórczość terenów na których realizowane były działania oraz słaba promocja projektów spowodowała, że rozpoznawalność LGD i wiedza o możliwości pozyskiwania środków z Unii Europejskiej nadal jest jeszcze niewystarczająca. W okresie Programowania 2007-2013 środki przeznaczone na działanie Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej wynosiły 730 000,00 zł (+ w ramach umowy na realizację dodatkowych zadań 200 000,00 zł), natomiast zrealizowano tylko 5 projektów na kwotę 500 000,00 zł, co stanowi 53,76 % wszystkich środków dedykowanych na to działanie. Również działania skierowane do przedsiębiorców nie cieszyły się dużym zainteresowaniem. W efekcie z założonych pierwotnie 730 000,00 zł (+ środki w ramach dodatkowych zadań w wys. 500 000,00 zł) wykorzystano tylko 916 478,00 zł, co stanowi 74,51 % wszystkich założonych na to działanie środków. Najlepiej sytuacja ta kształtowała się w przypadku działań dot. sektora publicznego. Na realizację działań, w których wnioskodawcą były jednostki sektora samorządu terytorialnego pozyskano aż 6 679 824,23 zł. Natomiast grupą społeczną najbardziej niedoinwestowaną (poza rolnikami i przedsiębiorcami) były organizacje pozarządowe. Na działania przez nie realizowane pozyskano 591 589,59 zł.

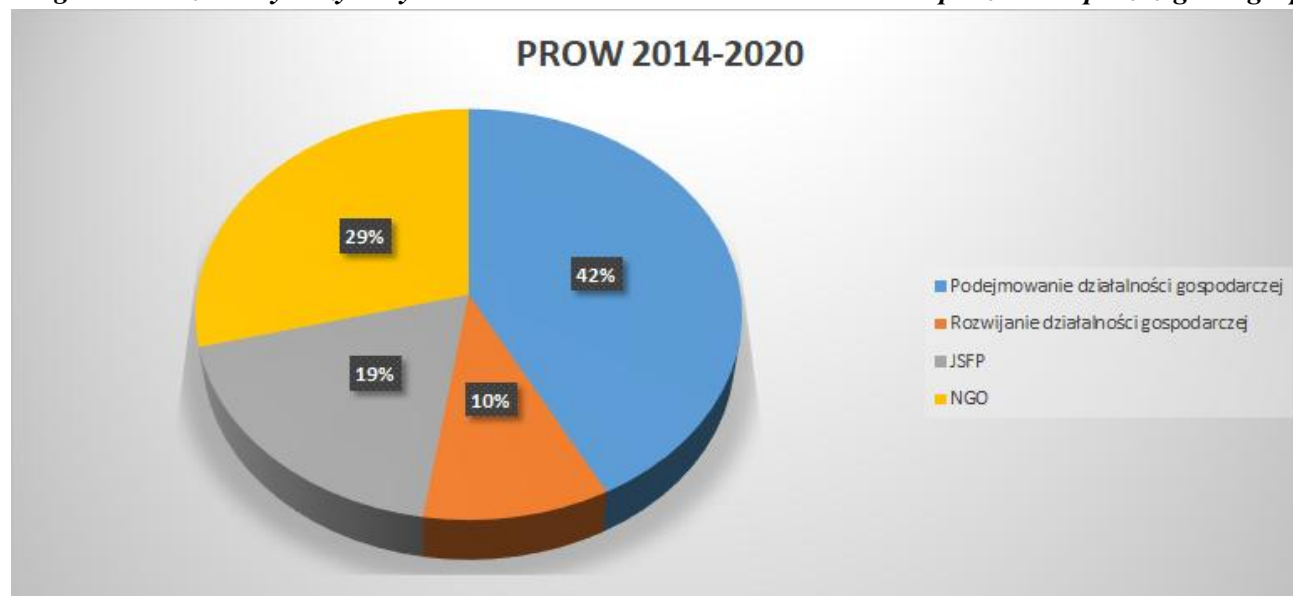
Diagram 1. Poziom wykorzystanych środków w ramach PROW 2007-2013 w podziale na poszczególne grupy

Źródło: Dane własne LGD

W okresie realizacji LSR 2014-2020 LGD „Perła Jury” dysponowała budżetem w wysokości 2 485 750,00 €. Ponad 52% z tych środków (1 303 371,00€) wykorzystane zostało na rozwój gospodarczy obszaru poprzez tworzenie (56 firm) i rozwój działalności gospodarczych (10 firm). Były to działania cieszące się największym zainteresowaniem w każdym ogłaszanych naborze. Zrealizowano także bardzo wiele działań inwestycyjnych takich jak place zabaw czy świetlice wiejskie. Dopuszczonych zostało wiele organizacji pozarządowych działających na obszarze takich jak KGW czy OSP. Środki w głównej mierze trafiały do NGO na realizację prawdziwie oddolnych inicjatyw. Największą częścią realizowanych zadań były działania w ramach projektów grantowych, w których to właśnie Stowarzyszenia były bezapelacyjną większością grantobiorców.

Diagram 2. Poziom wykorzystanych środków w ramach PROW 2014-2020 w podziale na poszczególne grupy

Źródło: Dane własne LGD

W nowym okresie programowania w ramach PROW 2023-2027 zadaniem LGD będzie dalsze wspieranie społeczności lokalnej. LGD zamierza ukierunkować swoje cele na gospodarczy rozwój obszaru, rozwój zielonej gospodarki oraz kształtowanie i rozwój zintegrowanej społeczności. Bardzo duży nacisk LGD będzie stawiało na

działania dotyczące przeciwdziałaniu bezrobociu takie jak inwestowanie w nowe oraz już istniejące przedsiębiorstwa, które mogą mieć realny wpływ na lokalny rynek pracy i sytuację społeczno-gospodarczą.

Dotychczas realizowane działania wykształciły grupy społeczne kultywujące lokalne tradycje i zwyczaje, jednak bez możliwości ich dalszego wspierania i aktywizowania grupy te nie będą miały szansy na usamodzielnienie się, gdyż niezbędne jest poprowadzenie ich tak, aby dotychczasowe działania mogły być kontynuowane. Ponadto osoby kultywujące tradycje często są również beneficjentami działań rekreacyjno-wypoczynkowych i wraz ze swymi rodzinami uczestniczą w różnego typu wydarzeniach czy korzystają z powstałej/wyremontowanej infrastruktury, jednocześnie dając dobry przykład i ukierunkowując młodsze pokolenia na dbanie o swoje zdrowie psycho - fizyczne.

Powstała w latach 2007-2023 infrastruktura wpłynęła na poprawę atrakcyjności terenu LSR i jej postrzeganie przez turystów odwiedzających powiat zawierciański. Promocja terenu wpłynęła z kolei na zwiększenie liczby turystów co ma niewątpliwie związek ze zwiększeniem dochodów mieszkańców i poprawą warunków życia, zwłaszcza na terenach na których głównym źródłem dochodu jest gospodarka rolna czy turystyka. Teraz będzie szansa wykorzystać nowopowstałą oraz zmodernizowaną infrastrukturę w celu realizacji nowych zadań.

Znaczna część działań jakie LGD zamierza realizować skierowane będą stricte do przedsiębiorców (nowopowstających i istniejących na rynku pracy). Dotychczas realizowane w tej sferze działania będą kontynuowane i rozwijane na obszarze LGD. Przedsiębiorcy zdali sobie sprawę jak wiele można osiągnąć poprzez aplikowanie o środki unijne za pośrednictwem LGD i to oni będą jedną z największych grup docelowych za którą pójdą środki finansowe z budżetu LSR.

W związku z dużym bezrobociem na terenie powiatu zawierciańskiego oraz wynikającymi z tego powodu problemami społecznymi typu ubóstwo, niepełnosprawność czy bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych LGD będzie wspierać te grupy społeczne poprzez możliwość aplikowania do środków z Europejski Fundusz Społeczny Plus (EFS+) oraz Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR) na ich aktywizację i poprawę warunków życia jak również m.in. w zakresie rozwijania ekonomii społecznej. Niemalże doświadczenie, jakie LGD zdobyło w poprzedniej perspektywie w realizacji projektów EFS pozwoli sprawniej osiągać zamierzone cele i ułatwi realizację planowanych zadań.

Dotychczasowe działania LGD wpłynęły na aktywizację mieszkańców oraz rozwój infrastruktury, szeroko rozumianej kultury i dziedzictwa lokalnego co przełoży się w najbliższych latach na wzrost tożsamości społeczności lokalnych z obszarem LGD oraz większe zainteresowanie turystyką i wypoczynkiem ze strony odwiedzających nasz teren gości. Dodatkowo długofalowym efektem partnerstwa będzie rozwój społeczny, gospodarczy powiązany z aktywizacją lokalnych społeczności poprzez realizację niniejszej Lokalnej Strategii Rozwoju (LSR). Dzięki zaangażowaniu społeczności lokalnych i udziale w jej opracowaniu możliwe było opracowanie wspólnych celów i kierunków działania.

Partnerskie relacje w LGD są fundamentalną i niezaprzeczalną cechą podejścia rozwoju lokalnego. Oczywistym jest, że różne podmioty wdrażające instrument RLKS muszą efektywnie ze sobą współpracować. Każdy podmiot w LGD ma do odegrania inną rolę, ale wszystkie one muszą ze sobą współgrać i podejmować właściwe decyzje, tak, by działania były wykonalne i umożliwiały osiągnięcie przyjętych celów. Taka współpraca wymaga jednak szeregu działań. Tym samym relacje między członkami LGD na etapie wdrażania LSR oraz w całym okresie jej realizacji są oparte na pogłębionym partnerstwie i skutecznej komunikacji.

I.3 Ogólny opis struktury LGD zawierający w szczególności krótką charakterystykę jej członków potwierdzającą, iż skład grupy jest reprezentatywny dla lokalnej społeczności i uwzględnia przedstawicieli sektora publicznego, społecznego, gospodarczego, a także innych grup szczególnie istotnych z punktu widzenia realizacji LSR oraz mieszkańców

Stowarzyszenie jest partnerstwem trójsektorowym. Przedstawia się następująco:

- Sektor publiczny – (9 osób)- reprezentowany przez przedstawicieli gmin wchodzących w skład LGD,
- Sektor gospodarczy – (19 osób)- reprezentowany przez przedstawicieli podmiotów gospodarczych funkcjonujących na obszarze objętych LSR,
- Sektor społeczny, w tym mieszkańcy – (57 osób)- reprezentują mieszkańcy obszaru objętego LSR, w tym przedstawiciele organizacji pozarządowych.

Każdemu członkowi na Walnym Zebraniu Członków (WZC) przysługuje jeden głos. Trójsektorowość jest zachowana także w podziale na gminy – z obszaru każdej z gmin członkowskich w składzie LGD znajduje się co najmniej jeden przedstawiciel każdego sektora. Skład WZC jest reprezentatywny dla specyfiki obszaru LSR oraz przyjętych kierunków działań. Również przedstawiciele każdej z grup interesów wchodzi w skład LGD tj. przedstawiciele grupy interesu publicznego (w tym gminy, sołtysi, radni gminni), grupy interesu gospodarczego (przedsiębiorcy) a także grupy interesu społecznego (mieszkańcy, KGW, OSP i pozostałe NGO).

Stowarzyszenie jest otwarte na dostęp do członkostwa w LGD dla nowych podmiotów (członkami mogą być osoby fizyczne oraz prawne), którzy zadeklarują chęć aktywnego włączenia się w realizację jego celów statutowych. Rozszerzanie składu partnerstwa to z jednej strony procedury formalne związane z przyjmowaniem nowych członków, a z drugiej strony – działania podejmowane przez władze Stowarzyszenia w celu pozyskania nowych członków, takie jak:

- informacje na stronie www.lgdperlajury.pl na temat działalności Stowarzyszenia,
- spotkania i szkolenia dla mieszkańców obszaru na temat podejścia Leader i roli Stowarzyszenia w jego wdrażaniu.

Procedury formalne dotyczące przyjmowania członków określa statut. Zgodnie z nim każda osoba lub podmiot zainteresowany uzyskaniem członkostwa w Stowarzyszeniu jest zobowiązany złożyć pisemną deklarację o chęci przystąpienia do Lokalnej Grupy Działania jako członek zwyczajny.

Każdy członek LGD może występować z inicjatywą dotyczącą funkcjonowania LGD i wdrażania LSR, a także zgłaszać propozycje nowych pomysłów i kierunków działania.

Walne Zebranie Członków liczy 110 osób.

Tabela 1. Struktura członków WZC w podziale na sektorowość

Sektor publiczny	Sektor społeczny (w tym mieszkańcy)	Sektor gospodarczy
34 osoby	57 osób	19 osób

Źródło: Dane własne LGD

Tabela 2. Struktura Zarządu w podziale na sektorowość

Zarząd		
Sektor publiczny	Sektor społeczny	Sektor gospodarczy
2 osoby- co stanowi 28,57 % składu Zarządu	3 osoby- co stanowi 42,86 % składu Zarządu	2 osoby- co stanowi 28,57 % składu Zarządu

Źródło: Dane własne LGD

W składzie Zarządu są osoby w wieku 60+ oraz młodzież do 25 roku życia

I.4 Ogólna informacja o składzie organu decyzyjnego wskazująca, że ani władze publiczne, ani żadna pojedyncza grupa interesu, nie kontroluje procesu podejmowania decyzji

Zgodnie z Rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 2021/1060 z dnia 24 czerwca 2021 r. w skład Rady wchodzi przedstawiciele władz publicznych, przedstawiciele prywatnych i lokalnych interesów społeczno – gospodarczych, w tym przedsiębiorców i mieszkańców. Rada Programowa LGD „Perła Jury” liczy 10 członków, z możliwością zwiększenia tej liczby zgodnie z zapisami Statutu do 30 osób.

Struktura Rady Programowej jako organu podejmującego decyzje co do wyboru operacji w ramach wdrażania LSR odzwierciedla powszechnie obowiązujące wymogi dla tego typu organów. W składach Rady programowej wchodzi przedstawiciele sektora publicznego, społecznego i gospodarczego, przy czym żadna pojedyncza grupa interesu nie kontroluje procesu podejmowania decyzji – czyli żadna pojedyncza grupa interesu nie będzie posiadała więcej niż 49% praw głosu w podejmowaniu decyzji.

Członkowie Rady Programowej mającej w okresie 2023-2027 oceniać wnioski i wpływać na poziom wsparcia operacji są osobami kompetentnymi i posiadającymi doświadczenie w ocenie projektów i w większości wywodzą się ze składu dotychczas funkcjonującej Rady, jak i członków LGD.

Tabela 3. Struktura Rady Programowej w podziale na sektorowość

Rada Programowa		
Sektor publiczny	Sektor społeczny	Sektor gospodarczy
4 osoby- co stanowi 40 % składu Rady	3 osoby- co stanowi 30% składu Rady	3 osoby - co stanowi 30 % składu Rady

Źródło: Dane własne LGD

Uchwały Rady Programowej podejmowane są zwykłą większością głosów w obecności co najmniej połowy liczby jej członków. W razie równego rozłożenia głosów, decyduje głos Przewodniczącego Zebrania.

I.5. Zwięzła charakterystyka rozwiązań stosowanych w procesie decyzyjnym bez powielania informacji zawartych w statucie i innych dokumentach wewnętrznych oraz mechanizmy w zakresie zarządzania pokazujące zdolność lokalnej grupy działania do realizacji strategii

Do wyłącznej kompetencji Rady Programowej należy wybór operacji do finansowania, ustalanie kwoty wsparcia oraz opiniowanie w przedmiocie zmiany umowy o przyznanie pomocy, które mają być realizowane w ramach opracowanej przez lokalną grupę działania lokalnej strategii rozwoju.

Rada Programowa w swych działaniach będzie kierowała się Regulaminem Rady Programowej, Księgą Procedur, Lokalnymi kryteriami wyboru operacji, Regulaminem Konkursów Grantowych, Wytycznymi dot. wdrażania LSR, Statutem LGD oraz innymi wymaganymi prawem dokumentami.

LGD dla zapewnienia braku dominacji pojedynczej grupy interesu będzie prowadziła Rejestr Interesów członków RP, pozwalający na identyfikację charakteru powiązań z Wnioskodawcami/poszczególnymi projektami. Rejestr przygotowywany jest na podstawie wywiadu z danym członkiem Rady Programowej. Przed każdą dyskusją i głosowaniem nad wyborem operacji, każdy członek Rady podpisuje deklarację bezstronności i poufności. Osoby wchodzące w skład Rady są zobowiązane do wyłączenia się z udziału w wyborze operacji w razie zaistnienia okoliczności, które mogą wywołać wątpliwości co do ich bezstronności.

W kwestiach innych niż ocena i wybór operacji, decyzje dotyczące bieżącego funkcjonowania, zarządzania majątkiem i sprawami LGD podejmuje Zarząd. Zarząd składa się 7 osób, w tym Prezesa, dwóch Wiceprezesów, trzech Członków i Skarbnika. W skład Zarządu wchodzi przedstawiciele różnych sektorów. Wszyscy członkowie Zarządu posiadają wiedzę i doświadczenie niezbędne do pełnienia swoich funkcji, w tym zarządzania LGD i sprawnego wdrażania LSR.

Wszystkie osoby zaangażowane w pracę na rzecz LGD posiadają odpowiednie kompetencje i zasoby do tworzenia i zarządzania procesami rozwoju na poziomie lokalnym. Wszyscy pracownicy Biura LGD posiadają odpowiednie doświadczenie i niezbędną wiedzę do wdrażania i aktualizacji LSR, w tym do prowadzenia doradztwa dla potencjalnych Wnioskodawców. Przyjęta w LGD polityka szkoleniowa zakłada stały proces podnoszenia wiedzy i kwalifikacji zarówno pracowników Biura jak i członków i organów LGD.

Komunikacja między LGD a otoczeniem oraz wewnątrz LGD opiera się na przyjaznych formach:

- codziennie czynne jest biuro LGD,
- realizowane są działania aktywizacyjne,
- prowadzona jest strona internetowa, która jest na bieżąco aktualizowana,
- wywieszane są ogłoszenia na tablicach informacyjnych na obszarze działania LGD.

L.6. Wskazanie dokumentów regulujących funkcjonowanie LGD z podaniem sposobu ich uchwalania i aktualizacji oraz opisem głównych kwestii, które są w nich zawarte

Dokumentami wewnętrznymi regulującymi zasady działania Stowarzyszenia są:

- **Statut** - reguluje najważniejsze kwestie przewidziane w Ustawie z dn. 7 kwietnia 1989 r. Prawo o stowarzyszeniach (Dz.U. 2015 poz.1393 z późn. zm.): nazwę stowarzyszenia, teren działania i siedzibę stowarzyszenia, cele i sposoby ich realizacji, sposób nabywania i utraty członkostwa, przyczyny utraty członkostwa oraz prawa i obowiązki członków, a także wskazuje władze stowarzyszenia, tryb dokonywania ich wyboru, uzupełniania składu oraz ich kompetencje, sposób reprezentowania stowarzyszenia oraz zaciągania zobowiązań majątkowych, a także warunki ważności jego uchwał, sposób uzyskiwania środków finansowych oraz ustanawiania składek członkowskich, zasady dokonywania zmian statutu oraz sposób rozwiązania się stowarzyszenia.
- **Regulamin Rady Programowej**- zawiera przede wszystkim: szczegółowe zasady zwoływania i organizacji posiedzeń organu decyzyjnego, szczegółowe rozwiązania dotyczące wyłączenia z oceny operacji (sposób wyłączenia członka organu z oceny), szczegółowe zasady podejmowania decyzji w sprawie wyboru operacji, zasady protokołowania posiedzeń organu decyzyjnego, zasady wynagradzania członków organu decyzyjnego.
- **Regulamin Komisji Rewizyjnej** - zawiera przede wszystkim szczegółowe zasady zwoływania i organizacji posiedzeń Komisji, zasady prowadzenia działań kontrolnych, zasady protokołowania posiedzeń.
- **Regulamin Zarządu** - zawierający zapisy dotyczące przede wszystkim podziału zadań pomiędzy członków Zarządu, zasad organizacji posiedzeń Zarządu, zasady protokołowania posiedzeń.
- **Regulamin Funkcjonowania Biura** - określa zasady funkcjonowania Biura, w tym: uprawnienia Dyrektora biura, strukturę organizacyjną biura, podział zadań oraz metody pomiaru w zakresie doradztwa.

Oprócz podstawowych dokumentów wewnętrznych, funkcjonowanie stowarzyszenia regulują także:

- Regulamin naboru pracowników,
- Polityka rachunkowości,
- Polityka bezpieczeństwa danych osobowych,
- Regulamin pracy i wynagradzania pracowników biura,
- Regulamin Walnego Zebrania Członków,
- Regulamin udzielania zamówień.

Tym samym, Regulamin Biura stowarzyszenia oraz dokumenty niższego rzędu określają szczegółowo podział zadań pracowników biura, a także zapewniają adekwatność wymagań przypisanych poszczególnym stanowiskom do przewidzianych obowiązków. Wyznaczono także zadania w zakresie animacji lokalnej i współpracy, a także przewidziano metody ich pomiaru. Podobnie jak w przypadku Rady, także dla pracowników biura zaprojektowany został plan szkoleń.

Rozdział II Charakterystyka obszaru i ludności objętej wdrażaniem LSR

II.1 Zwięzły opis obszaru

Obszar LGD składa się z 9 gmin, należących do powiatu zawierciańskiego (woj. śląskie). Łączna powierzchnia wynosi 918,0 km², a liczba ludności wg stanu na 31.12.2020 wynosiła **67 159** osób. Na obszarze wszystkich gmin wykorzystywane będą środki Planu Strategicznego WPR, jak i EFS+.

Tabela 4. Gminy wchodzące w skład LGD „Perła Jury”

Lp.	Nazwa gminy	Powierzchnia gminy w km ²	Liczba mieszkańców wg. danych na 31.12.2020 r
1	Łazy	133,0	15 762
2	Ogrodzieniec	85,0	9 074
3	Pilica	143,0	8 266
4	Szczekociny	134,0	7 310
5	Włodowice	76,0	5 230
6	Kroczyce	111,0	6 148
7	Irządze	71,0	2 561
8	Żarnowiec	125,0	4 511
9	Poręba	40,0	8 297
10	LGD	918,00	67 159

Źródło: GUS

II. 2 Mapa obszaru objętego LSR

II.3 Wyjaśnienie, dlaczego dany obszar jest odpowiedni dla strategii

Gminy LGD „Perła Jury” należą do jednego powiatu, tworząc zwarty geograficznie obszar. Obszar objęty LSR stanowi jednorodne, spójne społecznie i funkcjonalnie terytorium, które charakteryzuje się wspólnymi tradycjami, lokalną tożsamością, poczuciem przynależności, wspólnymi potrzebami i oczekiwaniami.

Powiat zawierciański, w granicach którego leży obszar LGD „Perła Jury” usytuowany jest w północno-wschodniej części województwa śląskiego, w pasie jurajskich parków krajobrazowych na Wyżynie Krakowsko-Częstochowskiej. Obszar ten to teren pagórkowaty, cechujący się licznymi walorami krajobrazowymi i przyrodniczymi. Najbardziej charakterystyczną cechą krajobrazu są białe wapienne skały zwane ostańcami. Oprócz malowniczych form skalnych, występują tu również liczne jaskinie i schroniska skalne, będące typowymi formami krajobrazu krasowego. Różnorodność ukształtowania powierzchni stwarza ogromne możliwości dla uprawiania różnych form turystyki, w szczególności turystyki aktywnej oraz sportów ekstremalnych.

W niedalekiej odległości znajdują się duże aglomeracje miejskie Górnego Śląska oraz Kraków i Częstochowa, a także Międzynarodowy Port Lotniczy Katowice - Pyrzowice. Droga nr 790 relacji Dąbrowa Górnicza – Ogrodzieniec - Pilica stanowi ważną trasę wylotową z obszaru aglomeracji śląskiej w rejon Jury Krakowsko-Częstochowskiej, jako trasa ruchu rekreacyjno-turystycznego. Przez teren ten przebiega również droga krajowa ze Śląska do Kielc DK 78 (Poręba, Kroczyce, Irządze, Szczekociny). Obszar ten przecina ważny kolejowy szlak komunikacyjny północ – południe, linia kolejowa Gdańsk – Warszawa – Częstochowa – Katowice.

Obszar LGD jest spójny nie tylko przestrzennie, ale także pod względem historycznym, kulturowym i gospodarczym o czym świadczy wspólna historia rozwoju miast i osad jako systemu obronnego (zamki jurajskie) oraz wspólne możliwości rozwoju (turystyka, ekologiczna żywność) i wspólne problemy (niski wskaźnik przedsiębiorczości, duże bezrobocie, postawy roszczeniowe mieszkańców). Jednocześnie kultywowanie tradycji i aktywność społeczna mieszkańców łączy społeczność LGD. Realizacja wspólnych działań i projektów od początku wdrażania w Polsce programu LEADER+ dodatkowo wzmocniła i potwierdziła spójność kulturową i historyczną mieszkańców obszaru LGD „Perła Jury”.

Wewnętrzna spójność obszaru LGD „Perła Jury” jest oparta o spójność kulturową. Tym co łączy 9 gmin powiatu zawierciańskiego są dobra kultury niematerialnej, pielęgnowane na przestrzeni wielu lat, na które składają się m.in. legendy, baśnie, opowieści, tradycje i zwyczaje (kultywowane po dzień dzisiejszy), jak również wspólna dla całego obszaru kultura materialna – szczególnie architektura i rzemiosło.

Teren LGD jest bardzo bogaty w lokalne produkty, ale nie są one ogólnodostępne. Na listę potraw tradycyjnych w MRiRW wpisane są: kielbasa porębska, szynka wieprzowa parzona porębska, porębskie prażonki, szczekocińska kielbasa siekana na słomie pieczona, kaszanka pieczona szczekocińska, kluski z tarcinami, kluchy połom bite. Oprócz zarejestrowanych produktów lokalnych mieszkańcy wytwarzają lokalne produkty, które nie tylko wybornie smakują ale i cieszą oko niejednego turysty. Jest to efekt przekazywania wiedzy i doświadczenia młodszemu pokoleniom.

Lokalne produkty kulinarne to tradycyjne produkty wytwarzane od lat na tym terenie. Należą do nich m.in. polewka z ziemniakami, kluski prażuchy, chleb wiejski na naturalnym zakwasie, nalewka z porzeczki, bigos Irządzki, Bodziejowicki smalec, Wiejskie ogórki kiszane, ser kozi, miód z pasieki, „Kluski połom bite”, „Prażuchy”, produkty z mleka, sernik śmietankowy, pasztet domowy, zalewajka, chrust i inne.

Oprócz produktów kulinarnych wytwarzane są również „małe rękodzieła” tj. np. koszyki z korzeni sosnowych, pająki ludowe ze słomy, wieńce dożynkowe, kwiaty z bibuły i krepiny, ceramika regionalna, przedmioty unikatowe z drewna, obrzędy ludowe, kapelusze, ozdoby z papieru, rzeźby w skorupce jajek, serwety wykonywane na szydełku, a także takie inne formy plastyczne uwydatniające piękno regionu tj. malarstwo czy hafciarstwo.

Obszar LGD to także region bogaty w liczne zabytki, będące wynikiem działalności człowieka (zamki warowne, zabytkowe kościoły, pałace, dworki wraz z zespołami parkowymi, zabytki techniki.

Spójność kulturowa to jednak także mentalność mieszkańców i ich chęć do przekazywania wiedzy i doświadczenia młodszemu pokoleniu. Kultywowanie tradycji przez społeczności lokalne tj. Koła Gospodyń Wiejskich czy organizacje muzyczno - taneczne to wartość dodana obszarowi, dzięki której obszar żyje i jest promowany wśród szerokiego grona odbiorców, również poza granicami kraju.

Reasumując, z uwagi na wszystkie wyżej wskazane zależności, należy uznać, iż obszar LGD „Perła Jury” niewątpliwie jest spójny i jednolity pod wieloma względami i jest odpowiedni dla strategii.

W ramach analizy spójności obszaru, wyodrębniono następujące grupy interesów, które podzielono na trzy filary: grupy interesu sektora publicznego, grupy interesu sektora gospodarczego oraz grupy interesu sektora społecznego. W ramach pierwszej grupy wyszczególniono władarzy gmin, radnych gminnych czy powiatowych, sołtysów, przedstawicieli samorządowych jednostek organizacyjnych gmin i powiatu. W drugiej znajdują się przedsiębiorcy oraz rolnicy. W trzeciej grupie znaleźli się przedstawiciele organizacji pozarządowych, w tym OSP, KGW, kluby sportowe oraz mieszkańcy. Podmioty te nie konkurują ze sobą na lokalnym rynku, a wręcz dążą do realizacji wspólnych celów jak na przykład rozwój obszaru i poprawa jakości życia.

Rozdział III: Partycypacyjny charakter LSR

Partycypacyjny charakter LSR zapewniony został poprzez bezpośredni udział mieszkańców, organizacji pozarządowych, przedsiębiorców oraz przedstawicieli administracji publicznej do kształtowania strategii na każdym etapie jej przygotowywania.

Lokalna Grupa Działania „Perła Jury” od początku swej działalności w szczególny sposób współpracowała ze społecznością lokalną. Podczas tworzenia każdej z dotychczasowych Lokalnych Strategii Rozwoju proces ten również został zapewniony, gdyż oddolność inicjatyw jest kluczowym działaniem przy realizacji pomysłów. Model partycypacyjny był realizowany na wszystkich etapach prac nad dokumentem strategicznym. W pierwszej kolejności powołany był zespół do spraw opracowania strategii w którego skład wchodził członkowie zarządu, pracownicy biura oraz przedstawiciele poszczególnych sektorów. Zespół roboczy spotykał się w miarę potrzeb, omawiając poszczególne cele i przedsięwzięcia, jakie zawarte zostały w nowej strategii.

Wobec powyższego podczas tworzenia obecnej LSR, LGD poprzez biuro prowadziło konsultacje społeczne z mieszkańcami w postaci otwartych spotkań, zamieszczania informacji na stronach internetowych gmin członkowskich, stronie internetowej LGD „Perła Jury” oraz stosowano metodę telekonsultacji z przedstawicielami wszystkich 3 sektorów - przy uwzględnieniu również mieszkańców LGD. Z wieloma mieszkańcami i przedsiębiorcami kontaktowano się za pośrednictwem telefonu (sms) oraz zaproszeń indywidualnych. Na tablicach informacyjnych administrowanych przez poszczególne gminy rozwieszono były plakaty informujące o konsultacjach społecznych.

Wybór w/w metod nie był przypadkowy. Wynikał on z dokonanego rozeznania wśród mieszkańców, którzy informowali przedstawicieli LGD w jaki sposób chcieliby mieć wpływ na tworzenie LSR przy zachowaniu taktownego i niezobowiązującego sposobu komunikacji. Dlatego też LGD podjęła decyzję o stosowaniu preferowanych przez mieszkańców sposobach komunikacji opisanych powyżej.

LGD wyróżniło następujące etapy tworzenia LSR: etap definiowania potrzeb i problemów - tzw. spotkania konsultacyjne z mieszkańcami reprezentującymi wszystkie sektory, na których oparte jest działanie LGD.

W ramach opracowywania dokumentu strategicznego odbyło się 9 spotkań, w których łącznie wzięło udział 131 osób – szczegółowy harmonogram spotkań oraz miejsc opisano poniżej:

- Gmina Łazy w dniu 09.05.2022r. - w spotkaniu wzięły udział 22 osoby, w tym przedstawiciele KGW, przedsiębiorcy, druhowie OSP, pszczelarze, mieszkańcy oraz przedstawiciele samorządu.
- Gmina Pilica w dniu 10.05.2022r. - w spotkaniu wzięło udział 14 osób, w tym reprezentanci OSP, KGW, Radni Gminy Pilica, mieszkańcy.
- Gmina Ogrodzieniec w dniu 16.05.2022r. - w spotkaniu wzięło udział 13 osób: przedstawiciele OSP, KGW, członkowie Stowarzyszenia Retro, przedstawiciele Samorządu i Ośrodka Kultury oraz mieszkańcy gminy.
- Gmina Szczekociny w dniu 17.05.2022r. - w spotkaniu wzięło udział 9 osób: reprezentanci KGW, OSP oraz przedstawiciele sektora gospodarczego (przedsiębiorcy), a także lokalna społeczność.
- Gmina Poręba w dniu 18.05.2022r. - w spotkaniu wzięło udział 9 osób, w tym reprezentanci OSP, nauczyciele, mieszkańcy gminy oraz przedstawiciele Urzędu Miasta.
- Gmina Żarnowiec w dniu 19.05.2022r. - w spotkaniu wzięło udział 19 osób, mieszkańcy, KGW, OSP oraz przedstawiciele Urzędu Gminy, a także lokalnych organizacji społecznych.
- Gmina Irządze w dniu 25.05.2022r. - w spotkaniu wzięło udział 9 osób, członkinie KGW, druhowie OSP, mieszkańcy oraz przedstawiciele Stowarzyszeń.
- Gmina Włodowice w dniu 24.05.2022r. - w spotkaniu wzięło udział 17 osób, w tym przedstawiciele KGW, OSP, Domu Kultury, Urzędu Gminy oraz mieszkańcy.
- Gmina Kroczyce w dniu 25.05.2022r. - w spotkaniu wzięło udział 9 osób, KGW, OSP, przedsiębiorcy, mieszkańcy terenu oraz Radni gminy Kroczyce.

Program spotkań obejmował przekazanie uczestnikom informacji na temat:

- prezentacji celów spotkania,
- dotychczasowej działalności oraz rezultatach realizacji LEADER na obszarze LGD,

- możliwości wynikających z realizacji PS WPR,
- identyfikacji obszarów problemowych/interwencji i kierunków rozwoju zaproponowanych przez uczestników spotkania,
- pokazania uczestnikom spotkania przykładowych zadań, które należałoby zrealizować dzięki wdrażaniu LSR.

W największym stopniu w udział w spotkaniach zaangażowani byli członkowie organizacji pozarządowych. Specjalną uwagę poświęcono osobom z instytucji publicznych i organizacji pozarządowych zajmujących się osobami zagrożonymi wykluczeniem społecznym. Osoby fizyczne podczas spotkań i w ankietach zgłaszały zainteresowanie podjęciem samodzielnej działalności gospodarczej, organizacje pozarządowe i podmioty publiczne.

W wyniku przeprowadzonych spotkań konsultacyjnych określono na podstawie zgłaszanych propozycji najistotniejsze potrzeby, a mianowicie:

- umożliwienie podejmowania działalności gospodarczych oraz rozwój już istniejących,
- działania na rzecz ochrony środowiska,
- ochrona bioróżnorodności przyrodniczej,
- zapobieganie wykluczeniu społecznemu,
- kultywowane tradycji lokalnych,
- przeciwdziałanie klęskom żywiołowym poprzez doposażenie jednostek OSP w niezbędny sprzęt ratowniczy,
- wspieranie osób dorosłych w nabywaniu dodatkowych kwalifikacji/umiejętności dostosowanych do aktualnych potrzeb rynku pracy,
- tworzenie i rozwój terenów zielonych,
- doposażenie jednostek użyteczności publicznej z uwzględnieniem działań proekologicznych,
- podejmowanie inicjatyw społecznych w zakresie organizacji wydarzeń, spotkań integrujących grupy w niekorzystnej sytuacji, szkoleń itp.,
- wsparcie działań umożliwiających poznanie dobrych praktyk i ewentualną współpracę z instytucjami działającymi poza obszarem LGD oraz na terenie UE.

Konsultacje prowadzone były w duchu dialogu obywatelskiego. Strony słuchały się nawzajem, wykazując wolę zrozumienia odmiennych racji. Każdy zainteresowany tematem miał okazję dowiedzenia się o konsultacjach z różnych kanałów komunikacji i wyrażenia w nich swojego poglądu. Każdy, kto zgłosił opinię, otrzymał merytoryczną odpowiedź. Choć poszczególni uczestnicy konsultacji mieli prawo przedstawiać swój partykularny interes, to ostateczne decyzje podjęte w wyniku przeprowadzonych konsultacji reprezentują interes publiczny i dobro ogólne. Z przeprowadzonych konsultacji sporządzono notatki. Wyniki konsultacji na spotkaniach w gminach zawarte zostały w dokumencie podsumowującym i są dostępne w Informacji na stronie internetowej - dotyczą analizy SWOT i wskazanych celów oraz przykładów projektów.

Wśród uczestników w/w spotkań, ale także podczas innych wydarzeń jakie w owym czasie miały miejsce dystrybuowano ankietę. Ankieta była ogólnodostępna i można ją było znaleźć na stronie internetowej LGD. Zgodność respondentów w przeprowadzonym badaniu była bardzo duża. Wśród wyszczególnionych działań wskazano na rozwój pozarolniczych funkcji gospodarstw rolnych, kształtowanie świadomości obywatelskiej i wzmocnienie programu edukacji liderów oraz rozwój zielonej gospodarki, w tym budowę odnawialnych źródeł energii.

Dodatkowo przeprowadzono kilka indywidualnych spotkań z podmiotami takimi jak: Urząd Pracy, OSP, KGW, sołtysi oraz lokalnymi organizacjami pozarządowymi zajmującymi się osobami zagrożonymi wykluczeniem społecznym. Spotkania miały formę indywidualnych wywiadów. Wyniki tych spotkań miały głównie znaczenie dla opracowania Planu Działania.

Po dokonaniu analizy wypełnionych ankiet oraz uwag i propozycji ze spotkań konsultacyjnych udało się wypracować pewne założenia jakie LGD zamierza realizować w ramach LSR.

Ostatecznie zespół tworzący LSR dokonał analizy przyjęcia bądź odrzucenia wniosków z konsultacji/ankiet/indywidualnych spotkań, czego efektem jest powstanie Strategii odzwierciedlającej potrzeby społeczności lokalnej przy uwzględnieniu zasad Wdrażania Strategii. Wszelkie cele i potrzeby wypracowane na etapie tworzenia LSR odzwierciedlają jej prawdziwy, oddolny charakter.

Znaczna większość wymienionych podczas spotkań i w ankietach potrzeb znajduje swoje odzwierciedlenie w ostatecznej wersji celów i przedsięwzięć oraz wpisuje się w zakresy PS WPR na lata 2023-2027 oraz w EFS+ w zakresie dedykowanym dla instrumentu RLKS.

Następnie określono sposoby komunikacji, dokonano analizy SWOT, określono grupy w niekorzystnej sytuacji (sposoby komunikacji, działania mające na celu ułatwienie im dostępu do rynku pracy) a także określono potrzeby mieszkańców w kolejnych latach.

LGD zastosuje wszelkie możliwe sposoby komunikacji w celu zwiększenia zaangażowania szerszej rzeczy społeczeństwa w działania jakie zamierza realizować. Planowane do realizacji zadania będą dostosowane do grup odbiorców, tak aby zarówno młodzież jak i osoby starsze nie czuły się niedoinformowane oraz żeby mogły brać czynny udział w rozwijaniu LSR. Dalszy proces ewentualnych zmian będzie równie otwarty jak dotychczas.

Na stronie internetowej LGD zawarte będą informacje o możliwości pozyskania środków na realizację określonych projektów. Informacje te przekazane zostaną do samorządów gminnych z prośbą o jej dystrybucję poprzez swoje jednostki. LGD podczas realizacji LSR będzie aktywnie współpracować z mieszkańcami, a w szczególności z określonymi w Strategii grupami docelowymi wskazanymi w Planie działania, zarówno na poziomie monitorowania i oceny realizacji strategii, jej aktualizacji jak i konsultowania lokalnych kryteriów wyboru.

Współpraca ta będzie polegała zarówno na konsultowaniu ww. działań ze społecznością w formie bezpośredniej (organizacja spotkań otwartych w formie konferencji, warsztatów) jak i poprzez konsultacje internetowe. LGD będzie wykorzystywała dotychczasowe metody tj. spotkania aktywizujące, warsztaty, szkolenia i wydarzenia. Przynosiły one dobre rezultaty i były kierowane w zależności od instrumentu do konkretnych grup docelowych. Ich efektem była integracja i aktywizacja mieszkańców, a także nabywanie i podnoszenie umiejętności w konkretnych dziedzinach, jak również wzbudzanie poczucia tożsamości z miejscem zamieszkania i identyfikowanie się z nim.

Głównym celem partnerskiej współpracy jest umożliwienie członkom, mieszkańcom oraz pozostałym podmiotom czy organizacjom zwiększenia jakości i znaczenia ich działań, rozwinięcia i wzmocnienia ich dotychczasowych poczynań, zwiększenia zdolności do wspólnego działania na szczeblu lokalnym, zwiększenia charakteru ich działań – poprzez wymianę lub rozwój nowych praktyk i metod, jak również wymianę i omawianie pomysłów. W ramach tych partnerstw LGD dążyć będzie do wspierania opracowywania, przekazywania lub wdrażania innowacyjnych praktyk, a także do realizacji wspólnych inicjatyw promujących współpracę, wzajemne uczenie się i wymianę doświadczeń. LGD w ramach realizacji Planu działania będzie starało się organizować różnego rodzaju spotkania, dzięki którym uczestnicy będą mieli szansę wskazania ewentualnych potrzeb i zmian.

LGD organizuje spotkania z partnerami w celu współpracy przy realizacji różnych projektów. W ten sposób spróbuje sprostać wspólnym potrzebom i priorytetom w wielu dziedzinach, umożliwi zmiany prowadzące do usprawnień i nowych podejść. Wśród przedsięwzięć jakie LGD zamierza realizować w ramach swojego funkcjonowania znajdują się projekty ukierunkowane na innowacyjność. Zgodnie z definicją innowacyjności będą to działania mające na celu wdrożenie nowego na obszarze objętym LSR lub znacząco udoskonalonego produktu, usługi, procesu, organizacji lub nowego sposobu wykorzystania lub zmobilizowania istniejących lokalnych zasobów przyrodniczych, historycznych, kulturowych czy społecznych. LGD „Perła Jury” planuje realizację 2 przedsięwzięć, które wpisują się w tę definicję:

1. poprawę dostępności do służby zdrowia w tym profilaktyki wad postawy u dzieci i młodzieży - planuje się realizację działań skierowanych do uczniów szkół podstawowych i ponadpodstawowych z obszaru

objętego LSR m.in. poprzez zwiększenie świadomości zdrowotnej uczniów, rodziców/opiekunów i nauczycieli w zakresie wad postawy, ich przyczyn, skutków oraz roli profilaktyki, kształtowanie nawyków prawidłowej postawy ciała u dzieci i młodzieży, wczesne wykrywanie nieprawidłowości w zakresie postawy ciała i metody ich zwalczania. Efektem tych działań będzie poprawa rozwoju psychofizycznego, doskonalenie sprawności ruchowej, zmniejszenie liczby dzieci i młodzieży z wadami postawy oraz ograniczenie ich następstw oraz wzrost świadomości w w/w zakresie.

2. ochrona bioróżnorodności przyrodniczej - owady zapylające. LGD planuje utworzenie pasiek w każdej z gmin członkowskich. Tworząc na odpowiednim obszarze miejsce do gniazdowania np. dziko żyjących pszczół możemy zwiększyć ich różnorodność biologiczną oraz liczebność. Efektem dodanym działania, poza zwiększeniem liczby owadów zapylających będzie zwiększenie świadomości o ich roli i znaczeniu w ekosystemie.

LGD będzie realizować przyjętą Lokalną Strategię Rozwoju także z jak najszerszym i aktywnym udziałem mieszkańców i mieszanek obszaru, a w tym członków i członkiń stowarzyszenia.

Ze względu na indywidualne potrzeby i specyfikę poszczególnych projektów doradztwo będzie świadczone tylko w Biurze LGD. Wynika to ze specyfiki działań potencjalnych beneficjentów i beneficjentek, a także potrzeby zachowania dyskrecji, ważnej w konkurencyjnym trybie przyznawania wsparcia.

Partycypacyjny charakter mieć też będzie proces ewaluacji. Dotyczyć to będzie zarówno samej lokalnej strategii rozwoju jak i planu komunikacji oraz procedur i kryteriów.

Sprawdzianem dla LGD może być stwierdzenie, poprzez odpowiednie działania monitoringowe (bieżące i okresowe), że dotychczasowe sposoby wdrażania LSR, a także komunikacji i aktywizacji mieszkańców oraz współpracy w ramach organizacji, nie przynoszą zakładanych efektów. Wówczas Zarząd zobowiązany będzie do podjęcia działań korekcyjnych lub naprawczych. Oparte zostaną one o konsultacje społeczne zarówno pośród członków stowarzyszenia jak i mieszkańców. Możliwe będzie przeprowadzenie fragmentarycznej diagnozy społecznej, a w konsekwencji zmiana części przedsięwzięć lub wskaźników lub ich wartości liczbowych.

Podczas tych wszystkich działań na bieżąco będą zbierane informacje zarówno o adekwatności zaplanowanych działań LGD do potrzeb mieszkańców obszaru, jak i efektywność proponowanych form działań. Tak zebrane dane oraz inne działania ewaluacyjne i monitoringowe pozwolą LGD na dokonanie niezbędnych zmian w kanałach i sposobach komunikacji oraz upowszechniania informacji. Modyfikowane i dostosowane do aktualnych potrzeb informacje i różnorodnego współdziałania wpływać będą korzystnie na wizerunek i wiarygodność LGD. Dzięki temu osiągnięte zostaną cele statutowe naszej organizacji i szeroko rozumiany cel wdrażania Lokalnej Strategii Rozwoju.

Rozdział IV Analiza potrzeb i potencjału LSR

Przedstawiona diagnoza jest wynikiem analizy danych statystycznych pochodzących z oficjalnych statystyk GUS, informacji i danych przekazanych przez samorządy, ośrodki pomocy społecznej z obszaru LGD, inne ogólnodostępne bazy danych społeczno – gospodarczych oraz danych zebranych w ramach partycypacyjnego przygotowania LSR z lokalną społecznością.

W celach porównawczych poza danymi z 2021 r. w analizach umieszczono dane z lat poprzednich aby zobrazować dynamikę zmian i kierunki rozwoju.

Analizą objęto najważniejsze z punktu widzenia LSR obszary, które mogą być przez nią wsparte. Nie skupiano się na zakresach, które nie wpisują się w interwencję Leader.

IV.1. Demografia

Grupę mieszkańców charakteryzuje przede wszystkim sytuacja demograficzna. Dane statystyczne wskazują na malejący trend jeśli chodzi o liczbę ludności obszaru LGD. W skali całego obszaru liczba mieszkańców maleje, jednakże nie jest to drastyczny spadek. Obszar LGD ma powierzchnię 918 km² – największy obszar zajmuje Gmina Łazy (133 km²), najmniejszy Gmina Poręba (40 km²). Średnia gęstość zaludnienia wynosi 81,7 osoby/km². Na terenie Lokalnej Grupy Działania „Perła Jury” w 2021 roku mieszkało 3114 osób mniej w porównaniu do roku 2015, tj. o 4,5% mniej. Najwięcej osób ubyło w gminie Szczekociny 779 osób (10%), najmniej w gminie Włodowice 77 osób. Wszystkie gminy z obszaru LGD notują bilans ujemny liczby ludności w porównaniu z rokiem 2015.

Tabela 5. Liczba ludności w gminach wchodzących w skład LGD „Perła Jury” w latach 2015-2021

Nazwa gminy	Rok 2015	Rok 2016	Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019	Rok 2020	Rok 2021
woj. śląskie	4 570 849	4 559 164	4 548 180	4 533 565	4 517 635	4 492 330	4 455 877
Łazy	16 038	16 038	15 992	15 956	15 893	15 762	15 657
Ogrodzieniec	9 223	9 215	9 180	9 152	9 061	9 074	8 962
Pilica	8 725	8 725	8 713	8 640	8 570	8 266	8 176
Szczekociny	7 963	7 904	7 824	7 713	7 658	7 310	7 184
Włodowice	5 244	5 237	5 237	5 224	5 254	5 230	5 167
Kroczyce	6 300	6 301	6 344	6 347	6 306	6 148	6 115
Irządze	2 731	2 701	2 664	2 630	2 601	2 561	2 529
Żarnowiec	4 729	4 704	4 658	4 637	4 597	4 511	4 474
Poręba	8 675	8 664	8 581	8 568	8 480	8 297	8 250
RAZEM	69 628	69 476	69 193	68 867	68 420	67 159	66 514

Źródło: GUS

Zmiana liczby ludności wynika z przyrostu naturalnego i sytuacji migracyjnej. Demograficzny obraz danego obszaru to nie tylko liczba ludności wynikająca z ich narodzin i zgonów, ale także z migracji tejże ludności w obrębie regionu (migracja wewnętrzna), jak również wyjazdów z i do kraju, tzn. migracji zewnętrznej. Tutaj średni bilans dla gmin wychodzi ujemny o 40%, choć w niektórych gminach od roku 2016 więcej osób przybyło jak z nich wyjechało. Najwięcej osób ubyło w gminie Pilica, a przybyło w gminie Ogrodzieniec.

Tabela 6. Saldo migracji w ruchu wewnętrznym i zewnętrznym na obszarze LGD w latach 2015-2021

Nazwa gminy	Rok 2015	Rok 2016	Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019	Rok 2020	Rok 2021
woj. śląskie	0	- 4 556	- 4 246	- 5 028	- 4 717	-3 531	- 4 483
Łazy	0	59	69	37	50	82	51
Ogrodzieniec	0	11	17	11	-7	21	26
Pilica	0	7	-14	-37	-39	2	-21
Szczekociny	0	-23	-28	-33	-39	-34	-22
Włodowice	0	-9	16	17	22	-17	-21
Kroczyce	0	5	34	23	21	0	12
Irządze	0	-17	-4	-7	-9	0	-5
Żarnowiec	0	-2	-11	-20	-23	-38	0
Poręba	0	9	-5	7	-21	42	4

Źródło: GUS

Średnio 57,7% ludności obszaru LGD „Perła Jury” jest w wieku produkcyjnym. Liczba ta jest niższa o 4%, jeżeli porównamy dane z 2015 roku. Gmina Kroczyce ma najwyższy odsetek osób w wieku produkcyjnym (59,7%), gmina Poręba najniższy (56,7%). Na poziomie województwa jest to spadek udziału ludności w wieku produkcyjnym również o 4% w porównaniu z rokiem 2015.

Tabela 7. Udział ludności w wieku produkcyjnym w % ludności ogółem w latach 2015-2021

Nazwa gminy	Rok 2015	Rok 2016	Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019	Rok 2020	Rok 2021
woj. śląskie	62,5	61,8	61,1	60,3	59,6	59,1	58,7
Łazy	62,7	62,1	61,2	60,3	59,4	58,3	58
Ogrodzieniec	62,1	61,7	61,2	60,6	60,1	58,3	58,2
Pilica	62,5	62	61,4	61	60,2	58,1	57,2
Szczekociny	61,7	60,9	60,4	60,3	59,2	56,9	56,9
Włodowice	62,9	62,1	61,6	61,2	60,2	58,3	58,2
Kroczyce	61,5	61,5	61,1	60,7	60,4	59,7	59,7
Irządze	60,3	60,7	60,8	60,7	60,6	57,7	57,4
Żarnowiec	59,7	59,2	58,8	58,7	58,5	57,1	56,8
Poręba	61,2	60,6	60,2	59,2	58,6	57,3	56,7
Średnia dla gmin LGD	61,6	61,2	60,7	60,3	59,7	58,0	57,7

Źródło: GUS

Od roku 2015 na terenie należącym do LGD „Perła Jury” wzrosła liczba osób w wieku senioralnym. Jest to wzrost średnio dla gmin o 19,6%. Najszybsze tempo starzenia ludności odnotowano w gminie Szczekociny, wzrost o 27,7% od roku 2015.. Najwolniej starzeje się gmina Irządze, wzrost ludności powyżej 65 roku życia tylko o 11,7%.

Tabela 8. Wskaźnik obciążenia demograficznego w latach 2015-2021

Nazwa gminy	Rok 2015	Rok 2016	Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019	Rok 2020	Rok 2021
woj. śląskie	16,7	17,3	18	18,6	19,2	19,8	20,2
Łazy	17,2	17,9	18,7	19,2	20	20,7	21,1
Ogrodzieniec	18,8	19	19,6	20,1	20,8	21,5	22,2
Pilica	18,2	18,7	18,9	19,2	19,6	21,1	21,6
Szczekociny	18,4	19,3	20	20,7	21,8	23,3	23,5
Włodowice	16,8	17,1	17,8	18,2	18,8	19,9	20,6
Kroczyce	16,8	17,3	18	18,5	18,9	19,3	19,4
Irządze	20,5	21	20,9	21	21,4	22,5	22,9
Żarnowiec	17,5	17,7	18,1	18,5	19,2	20,2	20,7
Poręba	18,7	19,5	20,2	21,1	21,9	22,2	22,9
Średnia dla gmin LGD	18,1	18,6	19,1	19,6	20,3	21,2	21,7

Źródło: GUS

Dane wskazują, iż malej liczba osób w wieku produkcyjnym, natomiast rośnie liczba osób wieku przedprodukcyjnym i poprodukcyjnym. Oznacza to, że te grupy osób powinny być tym bardziej wspierane i aktywizowane. Młodzi ludzie porzucają swe rodzinne strony z wielu powodów. Jednym z takich powodów jest fakt, że nie znajdują oni na obszarach wiejskich (nieco lepiej jest w miasteczkach) zadowalającej infrastruktury, nawet w tak prozaicznych sprawach jak dostępność sklepów, restauracji i pubów. Mówią też o nieadekwatnym do oczekiwań stanie, funkcjonalności i estetyce miejsc publicznych, zwłaszcza w centrach najmniejszych miejscowości. Młodzi potrzebują też dostosowanej do ich oczekiwań infrastruktury i oferty spędzania czasu wolnego. Tu najczęściej wymieniane są boiska do piłki nożnej i siatkówki oraz siłownie terenowe. Ograniczone finansowe i organizacyjne możliwości instytucji publicznych powodują, że trudno im zaspokoić zróżnicowane potrzeby. Mankamentem jest też czasami przepływ informacji pomiędzy zainteresowanymi stronami, tj. instytucjami i potencjalnymi obiorcami, zarówno co do wyboru form działań kulturalnych czy rekreacyjnych jak i terminów ich organizacji.

Przedmiotem analizy na potrzeby LSR nie było badanie gotowości ludzi młodych do spędzenia reszty życia na obszarze wiejskim lub warunków takiego pozostania, ale ze spotkań i ankiet można wywieść ogólny wniosek, że ludzie młodzi nie postrzegają swego obecnego miejsca jako szczególnie atrakcyjnego i perspektywicznego. Z drugiej jednak strony zauważają pewne plusy życia „na prowincji”, ot choćby wolniejsze tempo życia lub bliższy kontakt z naturą.

Seniorzy, co zupełnie naturalne, nie planują na ogół zmiany miejsca zamieszkania, ale postrzegają je w niektórych elementach podobnie jak ludzie młodzi. Na ogół dobrze czują się w swoich miejscowościach, odczuwają dumę z bogatej i ciekawej historii, czują się związani ze społecznością, wysoko oceniają władze samorządowe i podejmowane przez nie działania. Warty podkreślenia jest fakt wysokiego poziomu ich zorganizowania, czy to przez działające Kluby Seniora, organizacje pozarządowe, a nawet sporadyczne inicjatywy. Jednakże wskazują na podobne mankamenty: nienajlepszy stan obiektów rekreacyjnych czy estetykę miejsc publicznych, tym i braki zieleni. Seniorzy szukają okazji do podniesienia poziomu wiedzy, zwłaszcza w zakresie nowych technologii, a także rozszerzenia palety ofert atrakcyjnego spędzania czasu wolnego. Zauważono, że pewna ich część, zwłaszcza ci najstarsi, znajdują się w trudniejszej sytuacji materialnej, żyją samotnie, z dala od swoich rodzin, niejednokrotnie borykają się z problemami zdrowotnymi. Z tych powodów mają utrudniony dostęp nawet do podstawowej opieki medycznej czy usług rehabilitacyjnych.

Obszar LGD powinien wzmocnić konkurencyjność oferowanych usług społecznych i publicznych. Podnoszenie jakości oferty edukacyjnej i kulturalnej może być czynnikiem przyciągającym nowych mieszkańców i zachęcających obecnych do dalszego zamieszkiwania na tym terenie.

IV.2. Infrastruktura

Sieć kanalizacyjna na terenie powiatu zawierciańskiego jest rozwinięta na zróżnicowanym poziomie, co potwierdza zarówno długość sieci rozdzielczej, jak i liczba ludności korzystającej z sieci kanalizacyjnej w poszczególnych gminach. Natomiast najslabiej skanalizowane są gminy wiejskie, z których większość nie posiada zbiorczej sieci kanalizacji sanitarnej. Dokładne dane statystyczne charakteryzujące sieć kanalizacyjną w podziale na poszczególne gminy przedstawia tabela poniżej.

Tabela 9. Charakterystyka sieci kanalizacyjnych na obszarze LGD

Gmina	Długość czynnej sieci rozdzielczej	Przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	Ścieki odprowadzone w dam3	Ludność korzystającą z sieci kanalizacyjnej
	[km]	[szt.]	[osoba]	[osoba]
Poręba	14,2	220	177,6	4424
Łazy	5,3	83	69,5	3487
Ogrodzieniec	10,2	254	35,7	1517
Pilica	8,7	101	100,2	1610
Szczekociny	20,8	763	133,8	2423
Irządze	-	-	-	23
Kroczyce	8,6	143	10,5	497
Włodowice	-	-	-	47
Żarnowiec	-	-	-	30

Źródło: GUS

Odsetek korzystających z instalacji wodociągowej do ludności ogółem w 2021 r. wyniósł w gminie Szczekociny 63,5%, a w gminie Żarnowiec 88,7. W pozostałych gminach LGD wyniósł powyżej 93,6%. W Polsce wskaźnik ten wynosi 92,4%, a w woj. śląskim – 95,9%.

Odsetek korzystających z instalacji kanalizacyjnej do ludności ogółem jest bardzo różny. W 2021 r. wyniósł w gminie Żarnowiec tylko 8,3%, a w gminie Włodowice 12%. W pozostałych gminach wyniósł nie mniej niż 31%, a w gminie Pilica 65,2%. W Polsce wskaźnik ten wynosi 71,9%, a w woj. śląskim – 79,2%. Duża różnica pomiędzy ilością osób korzystających z instalacji wodociągowej i kanalizacyjnej, szczególnie w gminach Żarnowiec i Włodowice świadczy o zagrożeniu zanieczyszczeniem gleby i wód powierzchniowych ściekami komunalnymi.

Sieć gazowa nie występuje we wszystkich gminach obszaru LGD. Korzystający z instalacji gazowej do ogółu ludności w gminie Poręba stanowią 58,1%, a w gminie Ogrodzieniec 55,4%. W Polsce wskaźnik ten wynosi 54,8%, a w woj. śląskim – 65,3%.

W badaniu ankietowym, respondenci wskazali stan infrastruktury (gazociąg, sieć kanalizacyjna, wodociągi, sieć energetyczna) na poziomie zadawalającym. Jednocześnie wskazując jako propozycje infrastruktury publicznej jakie należałoby wesprzeć w ramach LSR m.in. miejsca spotkań kulturalnych, zielone skwery czy parki przyjazne dzieciom i dorosłym, trasy rowerowe, siłownie, tablice informacyjne dla turystów.

IV. 3. Gospodarka

Na obszarze LGD dominują mikro oraz małe przedsiębiorstwa prowadzone w głównej mierze w formie osób fizycznych prowadzących działalność – przedsiębiorstwa w formie osób prawnych również występują. Wszystkie gminy należące do LGD notują wzrost tych podmiotów na swoim terenie. Od roku 2015 liczba ta wzrosła w gminach średnio o 9%, i w roku 2021 było ich średnio 727 w każdej z gmin. Najwięcej od roku 2015 przybyło ich w gminie Włodowice - 105 podmiotów.

Tabela 10. Podmioty gospodarki narodowej ogółem w latach 2015-2021

Nazwa gminy	Rok 2015	Rok 2016	Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019	Rok 2020	Rok 2021
woj. śląskie	465 779	467 090	469 927	472 498	481 757	494 282	509 838
Łazy	1 682	1672	1 650	1 637	1 663	1 719	1 771
Ogrodzieniec	949	936	918	919	945	963	978
Pilica	632	640	658	668	683	698	723
Szczekociny	704	703	692	711	716	735	744
Włodowice	414	408	425	446	472	487	519
Kroczyce	440	437	433	448	460	477	505
Irządze	138	135	141	157	165	169	187
Żarnowiec	292	293	290	295	314	326	334
Poręba	717	727	725	733	742	772	783
Średnia dla gmin LGD	663,1	661,2	659,1	668,2	684,4	705,1	727,1

Źródło: GUS

Również w przypadku liczby podmiotów wpisanych do rejestru REGON, wszystkie gminy notują wzrost liczby tych podmiotów, średnio o 18% od roku 2015. Najwięcej podmiotów wpisanych do REGON przybyło do roku 2021 w gminie Irządze (234) W roku 2021 średnio w każdej gminie było ich 934.

Tabela 11. Podmioty wpisane do REGON na 10 tys. Ludności w latach 2015-2021

Nazwa gminy	Rok 2015	Rok 2016	Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019	Rok 2020	Rok 2021
woj. śląskie	1 019	1 025	1 033	1 042	1 066	1 100	1 144
Łazy	1 049	1 043	1 032	1 026	1 046	1 091	1 131
Ogrodzieniec	1 029	1 016	1 000	1 004	1 043	1 061	1 091
Pilica	724	734	755	773	797	844	884
Szczekociny	884	889	884	922	935	1 005	1 036
Włodowice	789	779	812	854	898	931	1 004
Kroczyce	698	694	683	706	729	776	826
Irządze	505	500	529	597	634	660	739
Żarnowiec	617	623	623	636	683	723	747
Poręba	827	839	845	856	875	930	949
Średnia dla gmin LGD	791,3	790,8	795,9	819,3	848,9	891,2	934,1

Źródło: GUS

Liczba nowo zarejestrowanych podmiotów może świadczyć również o tym, czy dany region rozwija się dobrze. Średnio dla gmin jest to wzrost o 8% w przeliczeniu na 10 tys. Mieszkańców w wieku produkcyjnym. Najwięcej przybyło ich w gminie Irządze (98), a ubyło w gminie Poręba - 40 podmiotów.

Tabela 12. Podmioty nowo zarejestrowane na 10 tys. ludności w wieku produkcyjnym w latach 2015-2021

Nazwa gminy	Rok 2015	Rok 2016	Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019	Rok 2020	Rok 2021
woj. śląskie	127	123	125	137	137	116	135
Łązy	100	87	91	107	105	114	108
Ogrodzieniec	113	109	103	106	116	108	11
Pilica	66	87	88	104	83	67	113
Szczekociny	118	104	108	157	101	101	115
Włodowice	146	117	115	138	145	95	120
Kroczyce	106	96	67	125	100	104	121
Irządze	67	37	68	157	95	74	165
Żarnowiec	78	68	47	92	112	78	59
Poręba	138	126	124	130	91	107	98
Średnia dla gmin LGD	103,6	92,3	90,1	124	105,3	94,2	112,2

Źródło: GUS

Dlatego jedną z grup docelowych LSR będą osoby zainteresowane podjęciem samodzielnej działalności gospodarczej, jak i osoby tę działalność już prowadzące. Dodatkowo potencjalnie rozwojowa branżą jest turystyka. Na obszarze znajduje się wiele zabytkowych obiektów, jak i terenów o wysokich walorach przyrodniczych. Niemniej jednak branża ta z powodu braku środków jest niedoinwestowana, a infrastruktura turystyczna jest słabo rozwinięta.

IV.4. Rynek pracy

Na przestrzeni ostatnich lat znacząco zmniejszyła się liczba osób zarejestrowanych jako bezrobotne. W latach 2015- 2021 średnio dla gmin z obszaru LGD „Perła Jury” jest to spadek o 64%, na poziomie całego województwa o 49%. Najbardziej dynamicznym tempem spadku osób bez pracy charakteryzuje się gmina Kroczyce, gdzie od roku 2015 liczba osób zarejestrowanych jako bezrobotne spadła o 72%.

Tabela 13. Bezrobotni zarejestrowani ogółem w latach 2015-2021

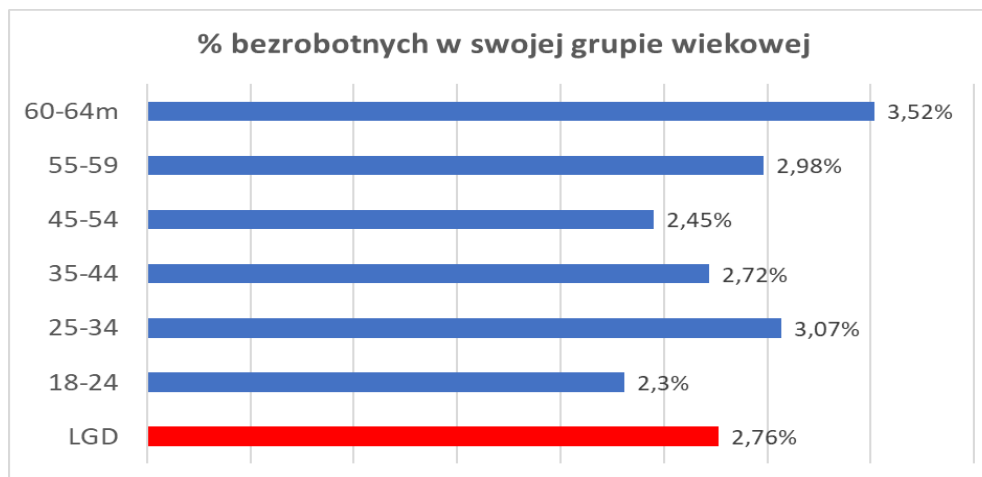
Nazwa gminy	Rok 2015	Rok 2016	Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019	Rok 2020	Rok 2021
woj. śląskie	148 508	119 981	94 687	80 079	66 521	91 032	76 324
Łązy	637	571	452	402	336	403	293
Ogrodzieniec	432	344	282	221	188	213	146
Pilica	282	238	180	133	110	148	105
Szczekociny	455	380	250	200	176	195	132
Włodowice	286	248	205	180	131	159	119
Kroczyce	325	264	212	190	138	147	92
Irządze	121	94	58	48	44	53	37
Żarnowiec	127	90	79	60	44	66	48
Poręba	381	318	252	219	149	183	130
Średnia dla gmin LGD	338,4	283,00	218,9	183,7	146,2	174,1	122,4

Źródło: GUS

Bezrobotni na obszarze LGD stanowili 3,9% osób w wieku produkcyjnym w 2020 r. W Polsce wskaźnik ten wynosił 4,6%, a w woj. śląskim – 3,43%. W przypadku kobiet, bezrobotne stanowią 4,4% kobiet w wieku produkcyjnym, w Polsce – 5,26%, a w woj. śląskim – 4,0%. Tym samym bezrobotnym kobietom jest trudniej niż bezrobotnym mężczyznom, ale wartości wskaźników osób bezrobotnych są niskie. W gminie Włodowice bezrobotni stanowili 5,12% osób w wieku produkcyjnym, a bezrobotne kobiety – 5,41%. To najwyższe wskaźniki wśród gmin LGD Perła Jury. Najmniejsze bezrobocie – nieco powyżej 2,5% wystąpiło w gminie Żarnowiec.

Diagram 3. % bezrobotnych w swoich grupach wiekowych

Źródło: GUS

W kryteriach lokalnych zaproponowano preferencję dla osób w wieku 25-34 lat oraz od 55 lat.

IV.5 Działalność sektora społecznego, w tym integracja/rozwój społeczeństwa obywatelskiego

Na terenie powiatu zawierciańskiego funkcjonuje ponad 140 organizacji pozarządowych, które działają m.in. na rzecz społeczności lokalnej zamieszkującej teren powiatu oraz na rzecz rozwoju regionalnego powiatu. Należą do nich:

- Organizacje pożytku publicznego,
- Stowarzyszenia kultury fizycznej,
- Stowarzyszenia zwykłe,
- Uczniowskie Kluby Sportowe,
- Kluby sportowe,
- Terenowe jednostki organizacyjne,
- Fundacje.

W powiecie szeroką działalność prowadzą także Koła Gospodyń Wiejskich. Wiele z nich funkcjonuje również w formie stowarzyszeń.

Organizacje pozarządowe wchodzą w skład kapitału społecznego na danym terenie i od roku 2015 na terenie wchodzących w skład LGD był on sukcesywnie rozwijany. W 2021 roku na terenie gmin działało średnio 38 organizacji na 10 tys. mieszkańców. Najwięcej organizacji przybyło w gminie Szczekociny - 17 i w 2021 działało ich 56. Organizacje pozarządowe i KGW stanowią 4,16% wszystkich podmiotów systemu REGON, podczas gdy w Polsce to średnio 4,22%, a w woj. śląskim jest to 3,04%. Największy wskaźnik jest w gminie Żarnowiec – ponad 7,0, a najmniejsze – 2,5% w gminie Poręba.

Tabela 14. Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 100 tys. Mieszkańców w latach 2015-2021

Nazwa gminy	Rok 2015	Rok 2016	Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019	Rok 2020	Rok 2021
woj. śląskie	26	27	29	27	28	29	30
Łazy	21	22	22	23	23	24	24
Ogrodzieniec	29	30	31	30	31	30	29
Pilica	37	37	37	37	36	39	40
Szczekociny	39	42	50	49	52	55	56
Włodowice	44	42	42	40	40	38	35
Kroczyce	48	44	44	39	40	46	51
Irządze	33	33	34	27	27	31	40
Żarnowiec	44	45	47	41	44	44	45
Poręba	21	22	24	25	26	25	24
Średnia dla gmin LGD	35,1	35,2	36,8	34,6	35,4	36,9	38,2

Źródło: GUS

Organizacje pozarządowe będą jedną z grup docelowych, ze względu na ideę podejścia LEADER mającą na celu aktywizację społeczną mieszkańców wsi. Formą realizacji będzie nabór projektów dla organizacji pozarządowych i projekty grantowe.

IV. 6. Problemy społeczne, ze szczególnym uwzględnieniem problemów ubóstwa i wykluczenia społecznego

Na terenie gmin należących do Lokalnej Grupy Działania „Perła Jury” w latach 2015- 2021 znacząco zmniejszyła się liczba osób korzystających z środowiskowej pomocy społecznej, średnio dla gmin o 58%. W roku 2021 w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców, z takiej pomocy korzystało średnio 273 osoby w każdej gminie. Najwięcej, bo 501 osób w gminie Szczekociny, najmniej w gminie Żarnowiec- 109 osób.

Tabela 15. Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej na 10 tys. Ludności w latach 2015-2021

Nazwa gminy	Rok 2015	Rok 2016	Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019	Rok 2020	Rok 2021
woj. śląskie	485	442	380	338	304	276	b.d.
Łazy	528	503	420	351	325	261	238
Ogrodzieniec	414	362	309	215	193	204	177
Pilica	392	419	370	280	267	241	210
Szczekociny	1143	949	741	729	621	582	501
Włodowice	783	682	412	470	455	365	342
Kroczyce	709	575	481	383	292	218	184
Irządze	1007	921	819	777	606	464	402
Żarnowiec	371	308	239	250	182	143	109
Poręba	525	490	495	459	411	363	300
Średnia dla gmin LGD	652,4	578,8	476,2	434,9	372,44	315,7	273,7

Źródło: GUS

Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej na 10 tys. ludności w 2020 r., to na obszarze LGD 315,7 osoby, podczas gdy w Polsce było to 414 osób, a w woj. śląskim 276 osób. W gminie Żarnowiec było to tylko 143 osoby, które są beneficjentami pomocy społecznej na 10 000 mieszkańców. Najwyższe wskaźniki były w gminie Szczekociny – 582 i w gminie Irządze - 464. Generalnie nie należy tego zagadnienia traktować jako problem, poza w/w gminami z najwyższymi wskaźnikami.

IV.7. Dziedzictwo kulturowe/zabytki.

Krajobraz kulturowy obszaru LGD jest materialnym świadectwem bogatej historii jego terenów. Zachowane elementy krajobrazu obejmujące budowle rezydencjonalne, sakralne, użyteczności publicznej, układy przestrzenne wsi i założeń pałacowo-parkowych, zabytkowe cmentarze stanowią charakterystyczne rysy krajobrazu obszaru LGD, które podkreślają jego odrębność i wyjątkowość.

Na obszarze LGD Perła Jury znajduje się wiele ciekawych zabytków, na które składają się zarówno liczne zamki, pałace oraz kościoły i sanktuaria.

- Zamki powiatu zawierciańskiego – „Orle Gniazda” – są to ruiny średniowiecznych zamków wkomponowane w otaczające je skały i wzniesienia. Większość zamków wzniesiono za panowania króla Kazimierza Wielkiego, a następnie rozbudowano w kolejnych wiekach. Mają ciekawą, często dramatyczną historią oraz związane są z licznymi legendami. Niestety większość tych warownych obiektów uległa zniszczeniu i obecnie można podziwiać jedynie ruiny tych monumentalnych budowli.
- Ruiny Zamku Ogrodzenieckiego w Podzamczu z XIV wieku - ruiny zamku, zwanego często "małym Wawelem" wznoszą się na północnym zboczu Wzgórza Zamkowego, którego najwyższy szczyt sięga 515,6 m n.p.m. Ruiny są otoczone licznymi ostańcami skalnymi, tworzącymi piękny i niezapomniany, pełen czaru widok Wyżyny Krakowsko - Częstochowskiej oraz są jednymi z największych w Polsce i potwierdzają dawne znaczenie i potęgę tej warowni.
- Ruiny zamku w Smoleniu z XIV wieku - zamek położony jest w gminie Pilica i jest jednym z najstarszych na Jurze, gdyż jego historia sięga aż XIII wieku, wznosi się na szczycie najwyższej w okolicy góry wapiennej (486 m n.p.m). Wybudowanie zamku przypisuje się rodowi Toporczyków z Pileckich z Ottonem na czele Smoleń jest typem zamku samoistnego, będącego świadkiem minionej epoki, który został wzniesiony przy głównej drodze prowadzącej z Krakowa na Śląsk, zapewniając tym bezpieczeństwo kupcom oraz zabezpieczając zachodnie granice Małopolski. Zamek należący do najwcześniejszych warowni został wybudowany z kamieni wapiennych bez ociosywania i posiada cechy zamku małopolskiego.
- Ruiny zamku w Udorzu z XIV wieku – są to fragmenty ścian murowanego zamku rycerskiego wzniesionego na planie nieforemnego pięcioboku widniejącego na szczycie góry zwanej Zamczyskiem, pośród gęstwiny Lasu Kleszczowskiego w gminie Żarnowiec. Przeprowadzone badania historyczne dowodzą, że warownia tak naprawdę nigdy nie została ukończona. W pobliżu ruin znajdują się wały przedhistorycznego grodziska.
- Zbójecki zamek Okiennik Wielki – położony w gminie Zawiercie. Jest to samotna skała z charakterystycznym oknem, od którego pochodzi nazwa. Do chwili obecnej nie ustają dyskusje i spory historyków i archeologów na temat tego, czy naprawdę istniał tu kiedyś zamek.
- Wieża w Ryczowie – położona w gminie Ogrodzieniec. Na 16-to metrowym ostańcu skalnym we wsi Ryczów mieściło się kiedyś słowiańskie obronne grodzisko, pobudowane w połowie XIV w. Na szczycie skały można podziwiać resztki murów dawnej strażnicy obronnej, wzniesionej na planie wieloboku zbliżonego do trapezu. Strażnica była jednym z punktów oporu w systemie obrony granicy od strony czeskiej, stworzonym przez Kazimierza Wielkiego.

Dodatkowo oprócz wymienionych zamków do ciekawych architektonicznie oraz turystycznie należą dwory i zespoły parkowo dworskie takie jak: zespoły parkowo – dworskie w Irządzach, Zawadzie Pilickiej, Wygiełzowie, dworek szlachecki w Ciągowicach, ruiny dworku w Rokitnie Szlacheckim, dworek w Gieble. Większość dworków

znajduje się obecnie w rękach prywatnych i nie jest udostępnione do zwiedzania. Ponadto na uwagę zasługują pałac w Pilicy, zespół pałacowy w Szczekocinach, ruiny pałacu we Włodowicach, pałac szlachecki w Wysokiej, pałac w Wierbce oraz najpiękniejsze kościoły i sanktuaria, do których należą:

- Kościół Parafialny pod wezwaniem Św. Wacława w Irządzach,
- Kościół p. w. św. Jacka i św. Magdaleny w Kroczytach.
- Kościół p.w. św. Franciszka z Asyżu w Niegowonicach,
- Kościół p.w. św. Bartłomieja w Ciągowicach,
- Kościół p.w. św. Stanisława BM w Chruszczobrodzie,
- Kościół p.w. Przemienienia Pańskiego w Ogrodzieńcu,
- Sanktuarium Matki Bożej Skałkowej w Podzamczu,
- Kościół p.w. św. Jakuba St. AP w Gieble,
- Kościół p.w. św. Jana Chrzciciela i św. Jana Ewangelisty w Pilicy,
- Klasztor i kościół Ojców Franciszkanów w Pilicy - Sanktuarium Matki Boskiej Śnieżnej, Opiekunki Rodzin,
- Kościół p.w. Ducha Świętego w Porębie,
- Kościół p.w. św. Bartłomieja w Włodowicach,
- Kościół Parafialny p.w. św. Bartłomieja w Szczekocinach,
- Kościół p.w. św. Trójcy w Zawierciu - Skarżycach - Sanktuarium Matki Boskiej Skarżyckiej,
- Kościół p.w. św. Wojciecha w Łanach Wielkich.

IV.8. Obszary atrakcyjne turystycznie

Korzystne położenie gmin z obszaru LGD, atrakcyjne tereny turystyczno-rekreacyjne, liczne zabytki historyczne i krajobrazowo-przyrodnicze oraz duża lesistość tworzą doskonałe warunki do wypoczynku. Walory wypoczynkowe to zespół cech środowiska naturalnego:

- niezbędnych – czyste powietrze, cisza, niski stopień urbanizacji, walory estetyczne krajobrazu
- korzystnych - walory widokowe krajobrazu, warunki do uprawiania czynnego wypoczynku, wędrówek pieszych, kolarskich, wodnych w lecie oraz narciarskich i sportów zimowych w zimie, a także walory lecznicze.

Te wszystkie warunki spełnia Wyżyna Krakowsko-Częstochowska, która jest jednym z najatrakcyjniejszych terenów wypoczynkowych w Polsce. Sąsiedztwo dużych uprzemysłowionych i zurbanizowanych miast, tj.: Częstochowa, Katowice, Dąbrowa Górnicza, Sosnowiec, Zawiercie, w których od lat rozwija się przemysł wydobywczy i hutniczy, negatywnie wpływa na wartości estetyczne krajobrazu oraz warunki zdrowotne. Prowadzi to poniekąd do zanikania bogatej gatunkowo fauny i flory oraz niszczenie charakterystycznych wapiennych skałek. Jednak poza dużymi miastami istnieje jeszcze wiele miejsc ekologicznie czystych, do których przemysł nie dotarł. Takim miejscem jest właśnie obszar Jury. Piękne malownicze przestrzenie leśne, sąsiadujące z polami uprawnymi, łąkami, skaliste wzgórza porośnięte jurajską roślinnością, doliny, ostańce, jaskinie oraz ruiny zamków są prawdziwą ucztą dla duszy i ciała turysty. Tak zróżnicowany krajobraz, z uroczymi zakątkami, świeżym powietrzem, sprzyja relaksowi i dobremu samopoczuciu z dala od miejskiego zgiełku, w ciszy, w kontakcie z naturą i bogatą historią tych miejsc. Największą atrakcją obszaru LGD Perła Jury są ruiny średniowiecznych zamków zwanych „Orlimi Gniazdami”. O ich atrakcyjności decyduje fakt, iż zostały one wybudowane lub inaczej mówiąc wkomponowane w otaczające je skały i wzniesienia. Każdy z nich ma ciekawą, często dramatyczną

historię i legendę. Niezaprzeczalnym atutem tego obszaru są również jego walory widokowe. Wyróżniające się w krajobrazie wapienne wzgórza z licznymi ostańcami skalnymi, o przedziwnych fantastycznych kształtach pozwalają na oderwanie się od rzeczywistości i przeniesienie się w czasy naszych pradziadów. Do najbardziej atrakcyjnych na terenie powiatu zalicza się: Okiennik Skarżycki, Góra Zborów, skałki rzedkowiackie i kroczyckie i wiele innych. Stanowią one doskonały obszar ćwiczebny dla taterników i miłośników sportów wyczynowych. Liczne jaskinie kryjące się w tych skałach są doskonałym miejscem do uprawiania speleologii. Obszar gmin powiatu zawierciańskiego zachwyca przepięknymi panoramami krajobrazów, począwszy od krajobrazu przemysłowego po cenne tereny przyrodnicze, pasma ostańców, przez krajobrazy kulturowe, leśne i rolnicze. Z jednego z najwyższych wzniesień w powiecie, jakim jest Góra Zborów wznosząca się na wysokości 462 m n.p.m. rozciąga się najpiękniejszy widok na Wyżynę Krakowsko-Częstochowską oraz Szlak Orlich Gniazd. Z zamku „Bąkowiec” w Morsku roztacza się wspaniały widok na Górę Zborów, a ze szczytu skał okalających zamek roztacza się przepiękny widok na Górę Janowskiego z ruinami Zamku Ogrodzienieckiego na tle pagórów Pasma Smoleńsko - Niegowonickiego. Równie piękna panorama rozciąga się z Okiennika Wielkiego. Widok ograniczony jest tylko od strony południowej. Doskonałym miejscem widokowym jest także Góra Birów, wzniesienie w Blanowicach i inne, ale każde z nich wywołuje ogromne i niezapomniane wrażenie. Doskonałym miejscem do wypoczynku zwłaszcza weekendowego i świątecznego mieszkańców powiatu i okolic, są ośrodki wypoczynkowe utworzone w pobliżu zbiorników wodnych. Dopełniają one piękny krajobraz obszaru LGD. Niektóre z nich dysponują basenami, boiskami, kortami tenisowymi, polami namiotowymi itp. Większość zbiorników jest zarybiona, co umożliwia wędkowanie. Są one również doskonałym miejscem dla amatorów sportów wodnych. Znajdują się one w miejscowościach tj.: Siamoszyce, Przyłubsko, Kostkowice - Dzibice, Jozefów, Rudniki, Pilica itd. Każdy turysta znajdzie tu coś, co go zainteresuje, zaspokoi jego doznania estetyczne i da mu satysfakcję z pożytecznie spędzonego czasu.

IV.9. Rolnictwo i rynek rolny.

Powiat zawierciański jest powiatem ziemskim, na terenie którego położonych jest 6 niewielkich miast i 130 wsi. Obszary rolne i leśne obejmują ponad 70% powierzchni powiatu. Rolnictwo jest jedną z głównych gałęzi rozwoju większości gmin powiatu zawierciańskiego.

Tabela 16. Struktura gruntów w powiecie zawierciańskim, stan na koniec 2009 r.

Wyszczególnienie	Powierzchnia (ha)
Powierzchnia ogólna gruntów	100 358
- użytki rolne	62 431
- grunty orne	47 417
- sady	1 025
- łąki	8 550
- pastwiska	3 205
- użytki rolne zabudowane	1 839
- użytki pod stawami	159
- lasy	30 658

Źródło: Starostwo Powiatowe w Zawierciu.

Na strukturę gruntów powiatu składają się w głównej mierze użytki rolne, które zajmują ok. 62,2 % powierzchni powiatu ogółem, z czego grunty orne stanowią 75% powierzchni użytków rolnych. Największy udział użytków rolnych znajduje się we wschodniej i południowo-wschodniej części powiatu, głównie tereny gmin: Pilica, Szczekociny, Żarnowiec, Irządze. W gminach Pilica, Żarnowiec, Irządze, Kroczyce udział gruntów do ogólnej powierzchni gmin przekracza 50%. W gminach Irządze Szczekociny, Żarnowiec, Pilica dominują gleby wysokiej przydatności rolniczej zaliczane do klas bonitacyjnych I-IV. W pozostałej części powiatu naturalne uwarunkowania są skromniejsze, choć na dużych obszarach takich gmin, jak Włodowice, Ogrodzieniec czy Łazy

rolnictwo jest wciąż silnym fundamentem rozwojowym i podstawą egzystencji dużej części populacji. Rolnictwo indywidualne stanowi 75% ogólnej liczby gospodarstw rolnych, wg danych uzyskanych z gmin liczba gospodarstw na terenie powiatu wynosi 14 960 (wg spisu rolnego z 2002 roku liczba gospodarstw rolnych wynosiła 14 663). Na terenie powiatu dominują tradycyjne kierunki produkcji jak: uprawa zbóż i ziemniaków oraz hodowla bydła mlecznego i trzody chlewnej. Jedną ze słabych stron rozwoju przestrzeni rolniczej jest duże rozdrobnienie gospodarstw rolnych. W związku z powyższym wskazane jest przeprowadzenie scalenia gruntów w niektórych obszarach powiatu. Celem scalenia gruntów jest tworzenie korzystniejszych warunków gospodarowania w rolnictwie i leśnictwie poprzez poprawę struktury obszarowej gospodarstw rolnych, lasów i gruntów leśnych, racjonalne ukształtowanie rozłogu gruntów, dostosowanie granic nieruchomości do systemu urządzeń melioracji wodnych, dróg oraz rzeźby terenu. Na obszarach wiejskich powiatu zawierciańskiego zamieszkuje 36% ogólnej liczby mieszkańców powiatu. W chwili obecnej nasila się zjawisko poszukiwania przez ludność związaną z rolnictwem i obszarami wiejskimi, nowych dodatkowych lub alternatywnych źródeł utrzymania. Obok rozwoju wielofunkcyjnych gospodarstw rolnych, widoczne staje się przyspieszanie przemian oraz aktywny rozwój turystyki wiejskiej, jako ważnego sektora lokalnych gospodarek.

Na obszarze LGD „Perła Jury” funkcjonowało 10 Państwowych Gospodarstw Rolnych lub ich oddziałów m. in.:

- Gmina Irządze - GPR Kraków, PPGR w Moskorzewie
- Gmina Łazy - Kombinat Państwowych Gospodarstw Rolnych w Zawierciu,
- Gmina Ogrodzieniec - Kombinat Państwowych Gospodarstw Rolnych w Zawierciu,
- Gmina Pilica - Kombinat Państwowych Gospodarstw Rolnych w Zawierciu,
- Gmina Poręba- Kombinat Państwowych Gospodarstw Rolnych w Zawierciu,
- Gmina Szczekociny - PPGR w Moskorzewie,
- Gmina Włodowice -Przedsiębiorstwo Państwowych Gospodarstw Rolnych Włodowice,
- Gmina Żarnowiec - Państwowa Stadnina Koni Trzebienice, Stadnina Koni Trzebienice.

IV.10. Produkty lokalne, tradycyjne i regionalne podkreślające specyfikę danego obszaru

Teren LGD jest bardzo bogaty w lokalne produkty, ale nie są one ogólnodostępne. Na listę potraw tradycyjnych w MRiRW wpisane są: kiełbasa porębska, szynka wieprzowa parzona porębska, porębskie prażonki, szczekocińska kiełbasa siekana na słomie pieczona, kaszanka pieczona szczekocińska, kluski z tarcinami, kluchy połom bite. Oprócz zarejestrowanych produktów lokalnych mieszkańcy wytwarzają lokalne produkty, które nie tylko wybornie smakują ale i cieszą oko niejednego turysty. Jest to efekt przekazywania wiedzy i doświadczenia młodszemu pokoleniu. Niewystarczające wsparcie podmiotów lokalnych promujących i wytwarzających lokalne produkty była jedną ze słabych stron obszaru określoną podczas dokonywania analizy SWOT obszaru LGD „Perła Jury”. Lokalne produkty kulinarne to tradycyjne produkty wytwarzane od lat na tym terenie. Należą do nich m.in. polewka z ziemniakami, kluski prażuchy, chleb wiejski na naturalnym zakwasie, nalewka z porzeczki, bigos Irządzki, Bodziejowicki smalec, Wiejskie ogórki kiszzone, ser kozi, miód z pasieki, „Kluchy połom bite”, „Prażuchy”, produkty z mleka, sernik śmietankowy, pasztet domowy, zalewajka, chrust i inne.

IV.11. Obszar edukacji formalnej

Na obszarze LGD było w 2021 r.:

- 9 przedszkoli bez specjalnych prowadzonych przez jednostki samorządu gminnego.
- 31 szkół podstawowych dla dzieci i młodzieży bez specjalnych, prowadzone przez samorządy gminne;
- 23 szkoły podstawowych dla dzieci i młodzieży bez specjalnych, prowadzone przez samorząd powiatowy;
- 1 szkoła dla dzieci i młodzieży bez specjalnych, prowadzona przez organizacje społeczne i stowarzyszenia
- 6 szkół dla dzieci i młodzieży bez specjalnych, prowadzona przez organizacje wyznaniowe;
- 4 szkoły ogólnokształcące,

- 3 technika,
- 1 szkoła branżowa I stopnia bez specjalnych prowadzona przez organizacje społeczne i stowarzyszenia.

IV.12. Zasady zrównoważenia środowiskowego

Na obszarze LGD znajduje się 7 obszarów NATURA 2000. Obszary prawnie chronione stanowiły w 2020 r. 31,5% powierzchni LGD, wobec 32,23% w Polsce i 22,11% w woj. śląskim. Ponad 85% powierzchni gminy, obszary chronione zajmują w gminie Ogrodzieniec, ponad 54% w gminie Pilica, ponad 40% w gminach Włodowice i Łazy. W dwóch gminach nie ma tych obszarów i w dwóch nie przekraczają 10% powierzchni gminy.

Norma roczna benzo(a)pirenu była w 2021 r. przekroczona 1-5 razy na większości obszaru LGD. Świadczy o spalaniu węgla w celach ciepłowniczych. Benzo(a)piren ma wpływ rakotwórczy. W przypadku pozostałych zanieczyszczeń powietrza normy nie zostały przekroczone.

Stan wód nie jest zły. Gminy mają wykonane instalacje wodociągowe, ale nie mają kanalizacji. Stąd w dużej ilości gmin jest duże zagrożenie zanieczyszczeniem wód i gleby. Szczególnie dotyczy to takich gmin jak Irządze, Włodowice, Żarnowiec.

Odpady komunalne zebrane selektywnie w relacji do ogółu odpadów [%] stanowiły w 2020 r. na obszarze LGD 40,5%, podczas gdy w Polsce było to 37,9%, a w woj. śląskim 44,2%, przy czym w gminie Ogrodzieniec było to ponad 60%.

IV. 13. Pozostałe obszary tematyczne istotne z punktu widzenia realizacji LSR

W opracowaniu FDPA „Polska wieś 2022. Raport o stanie wsi” zaproponowano ocenę możliwości rozwojowych gmin wiejskich w Polsce. Stworzono mapę obrazującą zróżnicowanie poziomu rozwoju społeczno-gospodarczego obszarów wiejskich w naszym kraju (M. Stanny, A. Rosner, Ł. Komorowski, Monitoring rozwoju obszarów wiejskich. Etap III, dz. cyt.). Poziom określono w 5-stopniowej skali. W poszczególnych gminach LGD poziom ten jest bardzo zróżnicowany od bardzo wysokiego w gminie Łazy, przez wysoki w gminach Ogrodzieniec i Pilica, przeciętny w gminach Włodowice i Kroczyce do bardzo niskiego w gminie Irządze. Podregion (NUTS 3) Sosnowiecki, który obejmuje obszar LGD, wg typologii regionów (NUTS 3)* to przeważający obszar miejski. Z większości obszaru LGD można w ciągu 1 h dojechać samochodem do Dąbrowy Górniczej (118 tys. mieszk.) – miasta Aglomeracji Śląskiej, a z Łaz pociągiem w 16 - 22 min. od godz. ok. 4:30 do ok. 8:00 średnio co ½ h, później, do 22:45, średnio co godzinę.

LGD docierać będzie w szczególny sposób do osób o niekorzystnej sytuacji na swoim obszarze. Dodatkowo informacja kierowana będzie do ośrodków pomocy społecznej, jak i organizacji, które zajmują się osobami o niekorzystnej sytuacji społecznej. Przewiduje się też dodatkowe spotkania z tą grupą potencjalnych beneficjentów.

LGD Perła Jury w ramach regionalnych funduszy europejskich otrzyma dodatkowe środki w zakresie EFS+ wg tabeli środków zaplanowanych w podejściu LEADER. Dodatkowo w ramach funduszy europejskich dla śląska zaplanowano dodatkowe środki pochodzące z EFRR (przy czym zasady nie zostały ustalone dla opisanego w LSR), ale będą to środki w formie preferowanych dla wnioskodawców z terenu obszaru LGD konkursów. W przypadku EFRR, podobnie jak w przypadku EFS+, określone zostały cele szczegółowe programu regionalnych środków UE dla województwa śląskiego.

IV.14. Analiza SWOT

Analiza potencjału obszaru LGD „Perła Jury” przeprowadzona została metodą warsztatową i objęła przedstawicieli wszystkich gmin wchodzących w skład LGD i przedstawicieli wszystkich 3 sektorów, z uwzględnieniem mieszkańców. Zgodnie z metodologicznymi założeniami analizy SWOT proces planowania strategicznego oparto na wiedzy lokalnej społeczności. Metodą dyskusji i analizy na spotkaniach z mieszkańcami wypracowano zestawienie słabych i mocnych stron oraz szans i zagrożeń LGD.

Analiza ta była również konsultowana przez członków zespołu ds. tworzenia nowej LSR, w efekcie czego powstała analiza SWOT, która była podstawą do stworzenia adekwatnych do potrzeb celów i przedsięwzięć. Problemy społeczne tj. ubóstwo czy wykluczenie społeczne będą osłabiane przez przeciwdziałanie wykluczeniu dzieci, młodzieży czy osób dorosłych poprzez wsparcie edukacji nieformalnej oraz wsparcie rozwoju umiejętności wśród osób dorosłych. Wzmacniana będzie integracja i aktywizacja społeczna mieszkańców w szczególności osób starszych bądź tych, którzy mają utrudniony dostęp do dóbr ogólnodostępnej kultury lokalnej poprzez inicjowanie organizowania spotkań, warsztatów, wydarzeń. Dbalność o dziedzictwo lokalne jest jednym z priorytetów LGD „Perła Jury” w nowym okresie programowania. Mieszkańcy kultywujący tradycję wspierają się, integrują i aktywizują jednocześnie wpływając na ograniczanie problemu wykluczenia społecznego z racji braku dostępu do różnych form edukacji, rekreacji czy wypoczynku. Przestrzeń publiczna dostosowująca się do oczekiwań mieszkańców jest niewątpliwie jedną z mocnych stron, która dodatkowo wzmacniana pozwoli na wyciągnięcie jednostki wykluczonej społecznie i jej zaktywizowanie. Przeznaczenie środków finansowych z budżetu LSR poprawi warunki bytowe nowo zatrudnionych bądź otwierających nowe firmy, a co za tym idzie, wzmocni gospodarczo region.

Lokalizacja geograficzna terenu w kontekście atrakcyjności turystycznej i zainteresowania wypoczynkiem na terenie LGD „Perła Jury” może mieć wpływ na rozwój turystyki i produktów lokalnych, a co za tym idzie prowokować sytuacje mające na celu wyjście jednostki wykluczonej społecznie „na zewnątrz” poprzez udział w tworzeniu produktów lokalnych czy uczestniczenie w kultywowaniu obrzędów lokalnych. Taka forma „terapii” może zapobiegać wykluczeniu, a integracja społeczeństwa może mieć wpływ na problemy związane z bezradnością czy chorobą, bądź też w wielu przypadkach zapobiegać chorobom wieku starczego poprzez udział mieszkańców w aktywnych formach spędzania wolnego czasu. Integracja mieszkańców sprawia że wszyscy się znają i znają swoje problemy, a co za tym idzie wspierają się w ich rozwiązywaniu.

Tabela 17. Analiza SWOT

MOCNE STRONY (czynniki wewnętrzne)	SŁABE STRONY (czynniki zewnętrzne)
<ul style="list-style-type: none"> • Doświadczenie w integracji i aktywizacji regionalnej społeczności; • Infrastruktura zabytkowa i dbałość o dziedzictwo lokalne regionu; • Atrakcyjne tereny rekreacyjnowypoczynkowe, baza noclegowa i atrakcje turystyczne; • Tereny o dużej atrakcyjności turystycznej Jura Krakowsko-Częstochowska, Park Krajobrazowy „Orlich Gniazd”; • Aktywność społeczna mieszkańców większości gmin. 	<ul style="list-style-type: none"> • Zubożone społeczeństwo; • Brak komunikacji który uniemożliwia turystą nie zmotoryzowanym przemieszczania się podczas odwiedzin Jury; • Słaba komunikacja z miastem powiatowym; • Niewystarczająca oferta kulturalnych i rekreacyjnych przedsięwzięć mogących zapewnić możliwość spędzania wolnego czasu dla dzieci, młodzieży i dorosłych • Słabo rozpropagowana informacja o LGD; • Niewystarczające wsparcie podmiotów promujących i wytwarzających lokalne produkty; • Marginalizacja społeczna osób starszych i niepełnosprawnych.

SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> • Zainteresowanie wypoczynkiem na terenach wiejskich; • Możliwości wsparcia rozwoju obszarów wiejskich ze środków Unii Europejskiej, w tym dot. infrastruktury oraz kultywowania tradycji; • Powstawanie i rozwój przedsiębiorczości • Wzrastająca popularność na produkty lokalne związane z regionem, kulturą, tradycją; • Rosnące zainteresowanie zamieszkiwaniem i inwestowaniem w regionie; • Wzrost zainteresowania tradycyjną kulturą wiejską i tradycyjnymi produktami. 	<ul style="list-style-type: none"> • Migracja społeczeństwa; • Wojna na Ukrainie; • Obniżenie się atrakcyjności terenów w związku z degradacją środowiska i dewastacją infrastruktury-również na skutek dużego ruchu turystycznego; • Zbytni fiskalizm, biurokracja, skomplikowane przepisy prawne i procedury pozyskiwania środków; • Zagrożenie epidemiczne Covid; • Galopująca inflacja.

Źródło: Opracowanie własne

Wnioski wynikające z przeprowadzonej analizy SWOT

Diagnoza problemów społeczno – gospodarczych na terenie lokalnej grupy działania została oparta o szeroki zbiór informacji pochodzących z różnych podmiotów działających w obszarze polityki społecznej. Uwzględnia również wyniki posiadanych danych oraz ankiet przeprowadzanych wśród lokalnej społeczności. Do oceny sytuacji społecznej wykorzystano również analizę strategiczną SWOT.

Zachodzące procesy demograficzne w istotny sposób oddziałują na obecną sytuację społeczno – gospodarczą ludności. Prognozy demograficzne zapowiadają umacnianie się pewnych trendów, co powoduje

konieczność zaplanowania działań mających na celu dostosowanie polityki społecznej do skutków tych zmian oraz stymulowanie zjawisk sprzyjających niwelacji niekorzystnych trendów. Do zjawisk, które najistotniej wpływają na niniejszą sytuację należy spadek liczby rodzących się dzieci, wzrost liczby osób w wieku poprodukcyjnym, co przekłada się na proces starzenia się społeczeństwa.

Biorąc pod uwagę niniejsze, w sferze zainteresowania lokalnej społeczności powinny znaleźć się różne formy wsparcia rodzin generujące zwiększanie decyzji o zakładaniu i powiększaniu rodziny, objęcie szczególną opieką najsłabszej grupy mieszkańców: osób niepełnosprawnych, ich opiekunów, matek powracających na rynek pracy i starszych. Polityka społeczna powinna być ukierunkowana na aktywizację osób i rodzin, ich pełne uczestnictwo w życiu lokalnej społeczności i utrzymywanie w jak najlepszej kondycji psychofizycznej.

Obecna sytuacja społeczno – gospodarcza kraju powoduje także generowanie różnych problemów dotyczących również mieszkańców terenu LGD. Problemy te są najczęściej ze sobą skorelowane i mają istotny wpływ na funkcjonowanie rodzin, a w szczególności na kształtowanie postaw najmłodszych ich członków.

Grupą docelową, do której skierowane będzie wsparcie to przede wszystkim mieszkańcy, zarówno dzieci i młodzież, jak i dorośli oraz seniorzy. Kolejną grupą docelową są przedsiębiorcy działający na obszarze LGD oraz mieszkańcy, którzy pragną realizować się zawodowo w formie samozatrudnienia. Wśród grupy docelowej znajdują się również osoby w niekorzystnej sytuacji tj.: kobiety, osoby poszukujące pracy, seniorów, osób młodych do 25 roku życia.

Kobiety znajdują się w niekorzystnej sytuacji ze względu na dostęp do rynku pracy. Funkcjonujący nadal model rodziny, w której kobiecie przypada opieka nad dziećmi czy rodzicami, rezygnując jednocześnie z ambicji zawodowych i samorealizacji. W LSR uwzględniono je przede wszystkim w zakresach dotyczących przedsiębiorczości, gdzie w kryteriach wyboru operacji osoby te będą premiowane punktowo. Znajdą także wsparcie w projektach finansowanych z EFS+ jako odbiorcy ostateczni.

Naturalnym jest, że ludzie młodzi wyjeżdżają na studia do oddalonych miast. Problemem jest jednak, iż po zakończeniu edukacji nie chcą wracać w rodzinne strony często osiedlając się blisko dużych aglomeracji. Osoby te są często kreatywne i przedsiębiorcze, jednak brakuje im kapitału do rozpoczęcia pracy na własny rachunek. Ponadto ci, którzy mieszkają na obszarze LGD nie mają chęci angażować się społecznie oraz integrować z lokalną społecznością. Kryteria wyboru operacji pozwolą na premiowanie tych osób podczas ubiegania się o wsparcie w ramach przedsiębiorczości. Ponadto działania miękkie zachęcą ich do wyjścia do społeczności.

Ostatnią grupą, dla której przewiduje się szczególne wsparcie są seniorzy. Przewiduje się dla nich wsparcie w ramach inicjatyw miękkich, nakierowanych na włączenie społeczne.

Konfrontacja potrzeb, uwarunkowań oraz doświadczeń zdobytych w latach poprzednich umożliwiły mieszkańcom dokonanie analizy posiadanych atutów i zestawienie ich z możliwościami ich wykorzystania. Uwzględniając posiadane walory przyrodniczo-kulturowe i lokalizację, nowopowstałą infrastrukturę oraz doświadczenie w integracji społeczeństwa można wykorzystać szanse jaką jest zainteresowanie wypoczynkiem i osiedlaniem się w naszym regionie przez turystów co wzmocni rozwój turystyki i wpłynie na popularność regionu i lokalnych produktów. Działania te jednocześnie będą miały swoje przełożenie na pozytywne zmiany na rynku pracy poprzez powstawanie i rozwój mikro i małej przedsiębiorczości. Potencjał społeczny ludzi to wyzwanie strategiczne regionu, w którym turystyka ma optymalne warunki do rozwoju. Nowopowstała i wyremontowana infrastruktura sportowo-rekreacyjno-kulturowa może być zapleczem do dalszego rozkwitu obszaru. Od pomysłowości i zaangażowania mieszkańców oraz warunków koniunktury gospodarczej w regionie i kraju zależeć będzie na jaką skalę ten potencjał zostanie wykorzystany do poprawy jakości życia i rozwoju regionu. Rozbudzona aktywność społeczna, świadomość potencjału i słabości, wsparta nadzieją na poprawę, zmianę i rozwój odpowiedni do lokalnego zapotrzebowania została dogłębnie przeanalizowana i przełożono na cele i zaplanowane przedsięwzięcia. Poprzez otwartość na pomysły mieszkańców dokument Strategii stał się spisem rzeczywistych potrzeb mieszkańców i oczekiwań. Określone słabe strony będą stanowić bodziec do poprawy poziomu życia mieszkańców oraz dostępu do dóbr kultury zarówno infrastrukturalnych jak i zaspokajających potrzebę bezpieczeństwa, przynależności, uznania i samorealizacji.

Ponieważ mieszkańcy zwracali uwagę na korzyści płynące z realizacji projektów w partnerstwie, które LGD realizowała z powodzeniem w poprzedniej perspektywie, będą też podejmowane działania w tym zakresie.

Reasumując: zadaniem LGD na najbliższe lata jest podjęcie szeregu działań pobudzających aktywność społeczną i gospodarczą mieszkańców, promujących zdrowy i aktywny styl życia oraz dbanie o środowisko naturalne, a także racjonalne wykorzystywanie zasobów i przestrzeni.

A. Kluczowe problemy i potrzeby:

- niewystarczająco dostosowana infrastruktura i usługi publiczne do zachodzących zmian demograficznych;
- braki w przedsiębiorczości i innowacyjności – niedostateczny rozwój lokalnej przedsiębiorczości;
- niedostatecznie zagospodarowany potencjał kulturowy i przyrodniczy;
- niedostateczna aktywność społeczna mieszkańców w tym osób młodych;
- brak aktywnych liderów życia publicznego i społecznego;
- niewystarczająca dostępność mieszkańców do usług społecznych i zdrowotnych;
- brak oferty spędzania czasu wolnego dla mieszkańców;
- niedostatecznie wykorzystany potencjał organizacji pozarządowych;

B. Kluczowe zasoby i potencjały:

- walory przyrodnicze i krajobrazowe;
- bogata historia i dziedzictwo kulturowe, w tym cenne zabytki;
- doświadczenie we współpracy wielosektorowej.

W wyniku analizy danych statystycznych, badania ankietowego, spotkań z mieszkańcami w ramach konsultacji społecznych, a także analizy SWOT można wyodrębnić kluczowe problemy i potrzeby mieszkańców obszaru LGD oraz potencjały i zasoby, które można i należy wykorzystać do rozwoju obszaru.

IV.15 Grupy docelowe

Szczegółowa diagnoza obszaru wypracowana na podstawie danych statystycznych oraz szeroko prowadzonych konsultacji społecznych, pozwala na określenie grup docelowych, które powinny być objęte wsparciem w ramach realizacji LSR. Na podstawie wszystkich danych zawartych w diagnozie można wyróżnić następujące grupy docelowe, które wymagają szczególnego wsparcia:

1. Mieszkańcy obszaru LGD – LSR powinna realizować cele służące zaspokojeniu potrzeb lokalnej społeczności,
2. Osoby młode do 25 roku życia – ze względu na ich odpływ do większych ośrodków miejskich, a także małe zaangażowanie w sprawy lokalne,
3. Osoby 50+ - ich udział w grupie ludności wrasta,
4. Organizacje pozarządowe i ich członkowie – ze względu na pobudzanie aktywności lokalnej społeczności,
5. Przedsiębiorcy – pomimo spadającego na obszarze LGD bezrobocia nadal istnieje potrzeba tworzenia atrakcyjnych miejsc pracy.

Na obszarze LGD Perła Jury w grupie w niekorzystnej sytuacji wyróżnić można: kobiety, osoby poszukujące prace, seniorzy, osoby młodych do 25 roku życia.

Rozdział V. Spójność, Komplementarność i Synergia

Podjęcie zintegrowane jest realizowane od samego początku tworzenia niniejszego dokumentu. Jest to również jeden z warunków efektywnego wdrożenia LSR pozwalający na zachowanie spójności strategii, jej celów i przedsięwzięć ze specyfiką obszaru. Spójność ta została zagwarantowana przede wszystkim na etapie konsultacji społecznych, w których uczestniczyli przedstawiciele różnych sektorów i środowisk lokalnych.

Zgodnie ze specyfiką podejścia Rozwoju Lokalnego Kierowanego przez Społeczność (RLKS), LSR ma charakter zintegrowany. Zintegrowane podejście dla przedsięwzięć planowanych do realizacji w ramach wdrażania dotyczy dwóch aspektów:

1. Zintegrowania celów i przedsięwzięć zaplanowanych w ramach LSR zapewniających spójne i kompleksowe rozwiązanie zidentyfikowanych w analizie SWOT problemów, zachowując przy tym odpowiednią kolejność realizacji przedsięwzięć oraz współpracę różnych podmiotów.
2. Zgodności celów i przedsięwzięć LSR z dokumentami strategicznymi/planistycznymi na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym oraz zgodności co do celów przekrojowych PS WPR 2023–2027, a także z celami określonymi w programach, z których będzie finansowana LSR

Pojęcie zintegrowanych działań, wzajemnie uzupełniających się, wprost wynika z idei racjonalności programowania strategicznego, które zakłada osiągnięcie założonych celów przy jak najlepszym zaangażowaniu zasobów. Zastosowanie tego typu narzędzi sprawnego działania powoduje tworzenie się między przedsięwzięciami połączeń o charakterze wzajemnego oddziaływania, które potęguje zamierzony do osiągnięcia efekt, jakim jest założony cel. Realizacja przedsięwzięć w sposób zintegrowany i komplementarny jest zatem zarówno konieczna, jak i pożądana. Lokalna Strategia Rozwoju w odpowiedzi na zidentyfikowane problemy obszaru określa cele, które uwzględniają kontekst innych dokumentów strategicznych na szczeblu lokalnym, a także dokumentów wyższego szczebla. Planowane w ramach jego realizacji konkretne przedsięwzięcia są spójne oraz powiązane ze sobą i wzajemnie się uzupełniają. Tworzą logiczne związki i wzajemnie na siebie oddziałują. W ramach zaplanowanych w LSR celów zawarto kompleksowe podejście do rozwiązania problemu jakim jest brak odpowiednich warunków do rozwoju, który przekłada się zarówno na niewystarczającą aktywność społeczną jak i gospodarczą mieszkańców, a także powoduje odpływ ludzi młodych z obszaru.

Realizacja celów ogólnych i przedsięwzięć będzie możliwa dzięki wykorzystaniu różnych metod realizacji: jako projekty konkursowe, grantowe oraz projekty partnerskie. Przedsięwzięcia w ramach tych celów realizowane będą przez różne przedmioty.

Przy konstrukcji celów i poszczególnych przedsięwzięć została przyjęta zasada ich wzajemnego na siebie oddziaływania, zarówno na płaszczyźnie realizacji zadania jak i na płaszczyźnie oddziaływania na siebie poszczególnych beneficjentów w każdym przedsięwzięciu.

Wzajemne oddziaływanie na siebie sektorów publicznego, społecznego i gospodarczego odbywa się między innymi w następujących relacjach:

- sektor publiczny (JSFP) może posłużyć się wykorzystaniem do tego celu lokalnych organizacji pozarządowych.
- aby wzmocnić aktywność gospodarczą opartą na zasobach naturalnych, kulturowych i historycznych można posłużyć się potencjałem organizacji pozarządowych w rozpoznaniu i promocji owych zasobów na rzecz ich wykorzystania. Promocja zasobów może stanowić bodziec do rozwinięcia w oparciu o nie działalności gospodarczej. Dodatkowo rozwinięcie infrastruktury turystycznej np. przez sektor publiczny, co przyczyni się do podniesienia zainteresowania regionem a w konsekwencji będzie miał szansę do komercyjnej obsługi powstałego ruchu turystycznego (gastronomia, miejsca noclegowe).
- rozwinięcie zrównoważonej działalności może spowodować większe zainteresowanie lokalnymi zasobami, a to w konsekwencji może doprowadzić pośrednio do zaktywizowania społecznego na rzecz ochrony tych zasobów.

- w ramach działalności gospodarczej integrujemy: pomoc osobom starszym w poznawaniu nowoczesnej technologii komunikacyjnej, edukacji i podnoszeniu kwalifikacji. Integruje więc sektor gospodarczy z sektorem społecznym.

Realizacja projektów z zakresie podniesienia atrakcyjności obszaru będzie miało swoje odzwierciedlenie w podejmowaniu i rozwijaniu działalności gospodarczej.

Również działania promocyjne realizowane w projektach współpracy wpłyną na rozwój przedsiębiorczości.

Poszczególne przedsięwzięcia LSR zostały sformułowane w taki sposób, że realizacja jednego z nich sprzyja realizacji innego przedsięwzięcia w tym samym celu lub innym.

Przedsięwzięcia zaplanowane do realizacji w ramach LSR będą wpływać na osiągnięcie wskaźników rezultatu Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej, a zapewnienie ich realizacji będzie się odbywać poprzez kryteria dostępu oraz kryteria punktowe przyznawane wnioskodawcom w trakcie oceny operacji.

V.1. Zgodność celów LSR z innymi dokumentami strategicznymi

Powiązanie Lokalnej Strategii Rozwoju LGD „Perła Jury” ze Strategią Rozwoju Województwa Śląskiego 2030 roku

Wizja rozwoju województwa śląskiego prowadzi do wykreowania regionu o nowym, pozytywnym wizerunku, który będzie zajmował istotną pozycję w procesach rozwoju Europy. Województwo śląskie będzie regionem:

- stwarzającym możliwości rozwojowe mieszkańcom, dającym poczucie bezpieczeństwa publicznego, ekonomicznego, zdrowotnego i socjalnego,
- o silnej tożsamości kulturowej i wysokim stopniu identyfikacji z regionem,
- o ugruntowanym, pozytywnym wizerunku nowoczesnego i atrakcyjnego regionu,
- skutecznie reagującym na pojawiające się zmiany w otoczeniu,
- stanowiącym obszar zrównoważony terytorialnie, opierający swój rozwój na układzie: metropolii, aglomeracji, miast oraz silnych obszarów wiejskich, równoważącym funkcje i zachowującym spójność regionalną,
- kształtującym odpowiedzialnie swoją politykę gospodarczą, przestrzenną oraz środowiskową,
- stwarzającym warunki do zdrowego i aktywnego życia w wysokiej jakości środowisku oraz zapewniającym zachowanie bioróżnorodności obszarów,
- o dużych walorach przyrodniczych, kulturowych i krajobrazowych, a także turystycznych oraz rekreacyjnych,
- otwartym na współpracę w skali krajowej i międzynarodowej.

Cele Lokalnej Strategii Rozwoju LGD „Perła Jury” powiązane są z celami operacyjnymi Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego 2030” tj.:

1. Cel Strategiczny A Województwo śląskie regionem odpowiedzialnej transformacji gospodarczej:
  - A.1. Konkurencyjna gospodarka
  - A.2. Innowacyjna gospodarka
  - A.3. Silna lokalna przedsiębiorczość
2. Cel strategiczny B Województwo śląskie regionem przyjaznym dla mieszkańca:
  - B.1. Wysoka jakość usług społecznych, w tym zdrowotnych
  - B.2. Aktywny mieszkaniec
  - B.3. Atrakcyjny i efektywny system edukacji i nauki
3. Cel Strategiczny C Województwo śląskie regionem wysokiej jakości środowiska i przestrzeni:
  - C.1. Wysoka jakość środowiska
  - C.2. Efektywna infrastruktura

- C.3. Atrakcyjne warunki zamieszkania, kompleksowa rewitalizacja, zapobieganie i dostosowanie do zmian klimatu

Cele wyznaczone w LSR wpisują się w zapisy Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego 2030 w sposób bezpośredni lub pośredni. Przedsięwzięcia przewidziane w ramach realizacji LSR zakładają zapewnienie mieszkańcom warunków do rozwoju zarówno w zakresie edukacji, jak i kompetencji społecznych. Również przedsięwzięcia przewidziane w ramach realizacji LSR będą skierowane na wsparcie przedsiębiorczości mieszkańców w oparciu o zasoby lokalne poprzez rozwój i podejmowanie działalności gospodarczych. LGD przewidziała w ramach wdrażania LSR wsparcie na podejmowanie i rozwój działalności gospodarczej, premiowanie innowacyjnych rozwiązań. Obszar działania LGD „Perła Jury” ma bardzo wysokie walory przyrodnicze, krajobrazowe i kulturowe. Przedsięwzięcia będą obejmować takie działania jak: ochronę bioróżnorodności przyrodniczej, inicjatywy lokalne na rzecz zachowania dziedzictwa kulturowego oraz wsparcie dla infrastruktury użyteczności publicznej. Budowa otwartej zaangażowanej i kreatywnej społeczności umożliwi poprawę sytuacji społecznej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym i grup społecznych w niekorzystnej sytuacji. Rozwój przedsiębiorczości społecznej w oparciu o potencjał obszaru LGD będzie doskonałym wsparciem dla lokalnych przedsiębiorców.

Perspektywa wsparcie w ramach Funduszy Europejskich dla Śląska 2021-2027 będzie udzielane z funduszy: Europejskiego Funduszu Inwestycji Strategicznych, Europejskiego Funduszu Społecznego+, Z punktu widzenia LGD jest to bardzo ważne ponieważ w ramach programu planuje się wsparcie Lokalnych Grup Działania jako potencjalnych beneficjentów. Interwencja Fundusze Europejskie dla Śląsk 2030 będzie stanowiła uzupełnienie wsparcia na terytorium danej LGD i będzie realizowana w oparciu o Lokalną Strategię Rozwoju.

Powiązanie Lokalnej Strategii Rozwoju LGD „Perła Jury” z Plan Zagospodarowania Województwa Śląskiego 2020+

Plan Zagospodarowania Województwa Śląskiego 2020+ jest dokumentem określającym politykę przestrzenną województwa śląskiego w zakresie podstawowych elementów układu przestrzennego, ich zróżnicowania i wzajemnej relacji. W dokumencie została określona wizja: Województwo śląskie będzie regionem o nowoczesnej gospodarce, wykorzystującym kreatywność jego mieszkańców i wzmacniającym istniejące potencjały gospodarcze i środowiskowe, zapewniającym równość życiowych i rozwojowych szans przy poszanowaniu zasady zrównoważonego i trwałego rozwoju.

Cele Lokalnej Strategii Rozwoju LGD „Perła Jury” powiązane są z celami Plan Zagospodarowania Województwa Śląskiego 2020+ tj.:

1. Nowoczesna gospodarka – promocja gospodarczego wzrostu i innowacji;
2. Szanse rozwojowe mieszkańców – zapewnienie mieszkańcom dostępu do usług publicznych;
3. Przestrzeń – zrównoważone wykorzystanie zasobów środowiska naturalnego i kulturalnego;
4. Relacje z otoczeniem – infrastrukturalne powiązanie regionu.

Cele LSR są ukierunkowane na zapewnienie mieszkańcom możliwości rozwoju w miejscu zamieszkania, które będzie dostępne i przystosowane dla wszystkich, bez względu na wiek oraz sprawność. LSR nastawiona jest na wdrażanie rozwiązań innowacyjnych.

Powiązanie Lokalnej Strategii Rozwoju LGD „Perła Jury” ze Strategią Rozwoju Obszarów Wiejskich Województwa Śląskiego do roku 2030

Cele założone do realizacji w Strategii Rozwoju Obszarów Wiejskich Województwa Śląskiego do roku 2030, w które wpisują się założenia LSR, to:

- Cel strategiczny A: Zdywersyfikowana struktura gospodarcza obszarów wiejskich województwa śląskiego wykorzystująca tradycyjne sektory produkcji, otwarta na innowacje oraz rozwijająca się w zgodzie z zasadami rozwoju zrównoważonego
  - Cel operacyjny A2. Rozwój działalności gospodarczych wykorzystujących rolnictwo oraz uwarunkowania środowiskowe i kulturowe obszarów wiejskich
  - Cel operacyjny A3. Rosnący potencjał generowania i absorbowania innowacji przez gospodarkę obszarów wiejskich
  - Cel operacyjny A4. Rozwój odnawialnych źródeł energii w oparciu o uwarunkowania środowiskowe oraz rolnictwo
- Cel strategiczny B: Wysoka jakość życia na obszarach wiejskich województwa śląskiego odpowiadająca rosnącym standardom cywilizacyjnym i wykorzystująca specyfikę społeczną i środowiskową wsi
  - Cel operacyjny B2. Oferta lokalnych firm zapewniająca dostęp do dóbr i usług rynkowych warunkujących codzienne funkcjonowanie mieszkańców
  - Cel operacyjny B4. Zintegrowane społeczności lokalne i wysoka aktywność mieszkańców w podejmowaniu działań na rzecz społeczności lokalnej
- Cel strategiczny C: Wieś województwa śląskiego obszarem pielęgnowania, rozwijania i promowania dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego regionu
  - Cel operacyjny C1. Ochrona zasobów środowiskowych i kulturowych obszarów wiejskich
  - Cel operacyjny C2. Kształtowanie przestrzeni wiejskich z zachowaniem walorów przyrodniczych i kulturowych
  - Cel operacyjny C3. Rozwój aktywności kulturalnych o ponadlokalnej atrakcyjności opierających się na wykorzystaniu tradycji obszarów wiejskich

Również przedsięwzięcia zaplanowane w LSR ukierunkowane są na rozwój społeczny i gospodarczy obszaru oparty na zasobach lokalnych. We wdrażaniu LSR będzie też istotne podnoszenie świadomości ekologicznej mieszkańców, co również będzie spójne z celami Strategii Rozwoju Obszarów Wiejskich Województwa Śląskiego do roku 2030.

V.2. Zgodność LSR z celami programów, z których będzie ona finansowana

Przedsięwzięcia zaplanowane w LSR będą głównie finansowane ze środków PS WPR na lata 2023–2027 w ramach EFRROW. Drugim źródłem finansowania z jakiego mogą być realizowane przedsięwzięcia to program Fundusze Europejskie dla Śląskiego 2021–2027 w ramach EFS+ i EFRR.

Powiązanie Lokalnej Strategii Rozwoju LGD „Perła Jury” z Planem Strategicznym dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023 – 2027 (PS WPR 2023 – 2027)

Plan Strategiczny dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023–2027 jest następcą Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020. PS WPR zakłada wspieranie zrównoważonego rozwoju polskich gospodarstw, sektora przetwórstwa i poprawę warunków życia i pracy w małych miejscowościach wiejskich.

Zaplanowane operacje w LSR realizować będą następujące cele interwencji określone w PS WPR, tj.:

1. Przyciąganie i wspieranie młodych rolników i innych nowych rolników oraz ułatwienie zrównoważonego rozwoju przedsiębiorczości na obszarach wiejskich;

2. Promowanie zatrudnienia, wzrostu, równości płci, w tym udziału kobiet w rolnictwie, włączenia społecznego i rozwoju lokalnego na obszarach wiejskich, w tym biogospodarki o obiegu zamkniętym i zrównoważonego leśnictwa;

Powiązanie Lokalnej Strategii Rozwoju LGD „Perła Jury” z Funduszami Europejskimi dla Śląskiego 2021–2027 (FESL)

W programie Fundusze Europejskie dla Śląskiego 2021–2027 zostało określonych 13 priorytetów, które zostały podzielone z kolei na cele szczegółowe, w ramach których przewidziano finansowanie działań mających na celu rozwój województwa śląskiego.

Zaplanowane operacje w LSR wpisują się w następujące cele FESL:

- W ramach finansowania z EFS+ to:
  - Cel szczegółowy: *Wspieranie równego dostępu do dobrej jakości, włączającego kształcenia i szkolenia oraz możliwości ich ukończenia, w szczególności w odniesieniu do grup w niekorzystnej sytuacji, od wczesnej edukacji i opieki nad dzieckiem przez ogólne i zawodowe kształcenie i szkolenie, po szkolnictwo wyższe, a także kształcenie i uczenie się dorosłych, w tym ułatwianie mobilności edukacyjnej dla wszystkich i dostępności dla osób z niepełnosprawnościami;*

Zaplanowano do realizacji inicjatywy w obszarze edukacji pozaformalnej, wynikające z potrzeb społeczności lokalnych na podstawie LSR, tj.: wsparcie różnych form rozwijających kompetencje społeczne, obywatelskie, świadomość i ekspresję kulturalną, przedsiębiorczość, umiejętności ogólne, wiedzę oraz zainteresowania dzieci i młodzieży poprzez itp.: warsztaty, zajęcia dodatkowe oraz inne formy wsparcia wynikające z potrzeb społeczności lokalnych w zakresie edukacji pozaformalnej dzieci i młodzieży.

- Cel szczegółowy: *Wspieranie uczenia się przez całe życie, w szczególności elastycznych możliwości podnoszenia i zmiany kwalifikacji dla wszystkich, z uwzględnieniem umiejętności w zakresie przedsiębiorczości i kompetencji cyfrowych, lepsze przewidywanie zmian i zapotrzebowania na nowe umiejętności na podstawie potrzeb rynku pracy, ułatwianie zmian ścieżki kariery zawodowej i wspieranie mobilności zawodowej;*

Zaplanowano działania mające na celu diagnozę potrzeb szkoleniowych osób dorosłych i dostosowanie form edukacji pod kątem ich adekwatności i elastyczności.

- W ramach finansowania z EFRR to:
  - cel szczegółowy: *Wspieranie przystosowania się do zmiany klimatu i zapobiegania ryzyku związanemu z klęskami żywiołowymi i katastrofami, odporności, z uwzględnieniem podejścia ekosystemowego;*Przewidziano wsparcie w obszarze przeciwdziałania skutkom suszy oraz wzmocnienia potencjału służb ratowniczych, w obszarze ochrony, regeneracji i zrównoważonego wykorzystania obszarów chronionych.
- W ramach finansowania z FST (Fundusz Sprawiedliwej Transformacji):
  - cel szczegółowy: *Rozwój energetyki rozproszonej opartej o odnawialne źródła energii;*Zaplanowano wsparcie w zakresie budowy i rozbudowy, zakupu i montażu infrastruktury służącej do wytwarzania, dystrybucji i magazynowania energii elektrycznej z odnawialnych źródeł energii.

Wykorzystanie różnych źródeł finansowania pozwoli na osiągnięcie lepszych efektów w realizacji zaplanowanych przedsięwzięć poprzez koordynację działań w ramach kilku programów. Niewątpliwie dywersyfikacja źródeł finansowania wywoła większy wpływ na obszar niż skorzystanie tylko z jednego programu. Wspieranie rozwoju kompetencji społecznych i gospodarczych będzie realizowane przez szereg zaplanowanych działań, które dotyczą różnych zdiagnozowanych problemów, wzajemnie się uzupełniają i w sposób synergiczny wpłyną na osiągnięcie założonych celów.

Rozdział VI. Cele i wskaźniki

Wszystkie cele i kierunki oddziaływania LSR powstały w oparciu o diagnozę obszaru i konsultacje społeczne. Jednakże LSR nie rozwiąże wszystkich problemów, z którymi mierzą się mieszkańcy i lokalne samorządy. Niektóre kwestie wykraczają poza zasięg oddziaływania lub realizacji podejścia lokalnego. Uczestnicy konsultacji społecznych dokonali wyboru i skoncentrowali się na tych celach i działaniach, które przynoszą wartość dodaną obszarowi LGD i mają największe szanse na przyczynienie się do osiągnięcia oczekiwanych zmian.

Cele LSR zostały opracowane przy współudziale lokalnej społeczności. Zarówno cele jak i przedsięwzięcia zdefiniowano biorąc pod uwagę wyniki przeprowadzonej diagnozy obszaru, analizę SWOT a także informacje o problemach i potrzebach mieszkańców wskazane podczas spotkań konsultacyjnych. Zebrany w trybie konsultacji społecznych materiał skonfrontowano z diagnozą obszaru oraz przeprowadzoną analizą SWOT. Odrzucono problemy marginalne, które nie dotyczyły znacznej części lokalnej społeczności. Odrzucono także problemy, których rozwiązanie jest niemożliwe poprzez wdrażanie LSR. Na tej podstawie określono cele (dalej: C) i przedsięwzięcia (dalej: P), po czym ponownie poddano konsultacji przedstawicielom społeczności obszaru planowanego do objęcia LSR. Jednocześnie określono wskaźniki pomiaru ich realizacji.

C1 Rozwój przedsiębiorczej społeczności w oparciu o potencjał obszaru LGD - tworzenie warunków do poprawy konkurencyjności lokalnych producentów i usługodawców – zakłada wzmacnianie konkurencyjności i innowacyjności lokalnej gospodarki. Wyniki przeprowadzonej diagnozy oraz konsultacji społecznych pokazują, iż najistotniejsza dla mieszkańców obszaru LSR wydaje się rozwój przedsiębiorczości na obszarze tj. pomoc zarówno w tworzeniu nowych mikroprzedsiębiorstw, jak i rozwój i poprawa konkurencyjności istniejących już firm. Zatem istotne jest podejmowanie działań wspierających rozwój przedsiębiorczości. Wzrost konkurencyjności działających przedsiębiorstw oraz tworzenie nowych przyczyni się do zwiększenia niezależności mieszkańców poprzez prowadzenie własnych firm. Ponadto może się także przyczynić do tworzenia nowych miejsc pracy. Szczególny nacisk położono tutaj na pomoc osobom znajdującym się w niekorzystnej sytuacji. Miernikiem realizacji celu będzie liczba wspartych przedsiębiorstw oraz liczba powstałych dzięki wsparciu w ramach LSR.

W ramach C2 planuje się rozwój nowoczesnej, funkcjonalnej i energooszczędnej infrastruktury publicznej oraz zachowanie dziedzictwa kulturalnego obszaru LGD Perła Jury. Pierwsze działanie skierowane jest do jednostek samorządu terytorialnego w ramach P.2.1, gdzie wsparcie przewidziano do rozwoju i poprawy ogólnodostępnej infrastruktury publicznej, w tym przedsięwzięć prośrodowiskowych. Poziom realizacji celu będzie mierzony liczbą nowych lub zmodernizowanych obiektów infrastruktury publicznej. Kolejne działania skierowane są organizacji pozarządowych i szkół w ramach P.2.2 i P.2.3, gdzie wsparcie przewidziano w zakresie zachowania bioróżnorodności przyrodniczej oraz zachowania dziedzictwa kulturowego. Miernikiem realizacji będzie ilość inicjatyw edukacyjnych i społecznych realizowana w ww. zakresach.

Ostatnim obszarem wymagającym interwencji wskazanych w ramach diagnozy i konsultacji społecznych jest budowa otwartej, zaangażowanej i kreatywnej społeczności lokalnej określona jako Cel 3. W tym celu realizowane będą przedsięwzięcia finansowane w ramach PS WPR i EFS+. W ramach PS WPR owo wzmocnienie nastąpi w wyniku realizacji 5 przedsięwzięć skupiających się na poszerzeniu kompetencji wśród mieszkańców, organizacji pozarządowych, a także ogólnym rozwoju lokalnej społeczności dzięki wsparciu inicjatyw oddolnych. Działania te niwelują różnicę, jaką odczuwają mieszkańcy wsi względem mieszkańców dużych miast.

W ramach EFS+ planuje się realizację dwóch przedsięwzięć w formie projektów grantowych, jeden skierowany do uczniów szkół w zakresie zwiększenia dostępu do oferty pozaszkolnych form edukacji dzieci i młodzieży obszaru LGD. Kolejnym przedsięwzięciem przewidzianym do finansowania z EFS+ jest wsparcie rozwoju umiejętności podstawowych wśród osób dorosłych. Celem planowanego działania będzie uzupełnienie luki kompetencyjnej u osób dorosłych o niskich umiejętnościach podstawowych tj. (zgodnie z *Zaleceniem Rady z dnia 19 grudnia 2016 r. w sprawie ścieżek poprawy umiejętności: nowe możliwości dla dorosłych*) osób powyżej 18. roku życia, które bez względu na wykształcenie oraz status zatrudnienia posiadają podstawowe zdolności w zakresie rozumienia i tworzenia informacji, rozwijania i wykorzystania myślenia matematycznego oraz korzystania

z technologii cyfrowych. Wsparcie będzie dotyczyć także osób, dla których zostanie zdiagnozowana luka wiedzy / kwalifikacji / umiejętności w odniesieniu do potrzeb rynku pracy.

Tym samym wsparcie w zakresie uzupełniania luki kompetencyjnej dla osób o niskich umiejętnościach podstawowych będzie ukierunkowane na:

- osiągnięcie minimalnego poziomu umiejętności czytania i pisania oraz rozumowania matematycznego, a także kompetencji cyfrowych;
- lub
- osiągnięcie szerszego zestawu umiejętności, wiedzy i kompetencji, odpowiednich dla rynku pracy i aktywnego uczestnictwa w społeczeństwie, poprzez postępy w kierunku kwalifikacji na poziomie 3 lub 4 Europejskiej Ramy Kwalifikacji.

Ww. wsparcie dla mieszkańców z obszaru LGD. będzie realizowane poprzez tzw. ścieżki podnoszenia umiejętności (model Upskilling Pathways) realizowane w ramach uzyskanych grantów z projektów celu szczegółowego g) EFS+, dla których Instytucją Organizującą Nabór jest Wojewódzki Urząd Pracy w Katowicach. Szczegółowy zakres działań/inicjatyw edukacyjnych realizowanych w ramach środków EFS+ będzie wynikać ze zidentyfikowanych potrzeb lokalnej społeczności, które powstaną w oparciu o prowadzone konsultacje społeczne. Model Upskilling Pathways uwzględni 3 podstawowe filary tj. diagnoza – wsparcie – walidacja:

1. Diagnoza ma na celu określenie poziomu wiedzy i kwalifikacji danej osoby, czego rezultatem będzie określenie dalszego zakresu wsparcia w ramach indywidualnej ścieżki upskilling pathways.
  2. Wsparcie będzie ukierunkowane na podniesienie wiedzy / kwalifikacji celem uzupełnienia luki kompetencyjnej i będzie realizowane poprzez szkolenia / kursy / doradztwo.
  3. Walidacja będzie miała na celu weryfikację uzyskanej wiedzy / kwalifikacji przez odbiorców wsparcia.
- Szczegółowe zasady modelu Upskilling Pathways zostaną określone przez Wojewódzki Urząd Pracy w Katowicach.

W wyniku stosowania modelu Upskilling Pathways osoby objęte wsparciem uzyskają wiedzę / kwalifikacje, które ułatwią im wejście / powrót na rynek pracy lub zmianę zatrudnienia. Nie bez znaczenia jest również nabycie podstawowych umiejętności komunikacyjnych, które są niezbędne w handlu czy usługach. Równie ważna będzie także nabywanie kompetencji cyfrowych, bez których funkcjonowanie i komunikacja w społeczeństwie są znacząco utrudnione.

Całość wsparcia zwiększy atrakcyjność mieszkańców obszaru LGD na rynku pracy i pozwoli stworzyć podwaliny pod dalsze podnoszenie wiedzy / kwalifikacji osób obecnie legitymujących się niskimi umiejętnościami podstawowymi.

Działania podejmowane w ramach EFS+ pozwolą na wyrównanie na obszarze LGD szans dzieci, młodzieży i dorosłych dotyczących kwestii edukacyjnych i społecznych.

Przyjęte działania adekwatne są do oczekiwań mieszkańców obszaru LGD, placówek edukacyjnych i kulturalnych oraz organizacji pozarządowych, zgłaszanych podczas konsultacji w ramach diagnozy obszaru.

Dla każdego przedsięwzięcia określono wskaźniki produktu, dla celów szczegółowych wskaźniki rezultatu a także wskazano źródło ich pomiaru.

Niniejsza Strategia jest strategią wielofundusową – źródłem finansowania przedsięwzięć w ramach celu 1, 2 i 3 będzie Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich zaś dla celu 3 dodatkowo z Europejskiego Funduszu Społecznego+.

Szczegółowe określenie celów oraz przedsięwzięć a także wskaźników produktu i rezultatu wraz ze wskazaniem ich wartości planowanych do osiągnięcia na koniec wdrażania LSR przedstawi załącznik nr 1 do LSR. Pomiar realizacji celów oraz osiągania wartości poszczególnych wskaźników odbywał się będzie za pomocą prowadzonego monitoringu oraz ewaluacji, które szerzej opisano w rozdziale IX.

Na skutek zrealizowania celów ogólnych oraz odnoszących się do nich celów szczegółowych i przedsięwzięć, a także osiągnięcia wyznaczonych wartości wskaźników nastąpi zniwelowanie problemów zidentyfikowanych na początkowym etapie prac nad LSR.

Określono także harmonogram osiągania poszczególnych wskaźników. Został on ujęty w zał. nr 2 do LSR to jest Plan działania. Tabela celów, przedsięwzięć i wskaźników znajduje się w zał. nr 1.

Rozdział VII. Sposób wyboru i oceny operacji oraz sposób ustanawiania kryteriów wyboru

Celem opisanych niżej procedur jest ustanowienie zasad dotyczących procesu wyboru operacji indywidualnych oraz operacji na realizację grantu. Poniższe procedury opisują m.in. zasady ogłaszania naboru, składania wniosków do LGD, oceny formalnej i merytorycznej, protestu, a w konkursie grantowym dodatkowo podpisywania umów, realizacji, monitoringu i kontroli.

Sposób powstawania poszczególnych procedur:

- doświadczenie własne LGD z poprzedniego okresu programowania: wybór najsprawniejszych metod z poprzedniego okresu oraz eliminacja najsłabszych metod
- uaktualnienie procedur na podstawie aktualnych analiz
- dopasowanie tworzonych procedur do aktualnie wyznaczonych celów i przedsięwzięć
- tworzenie procedur na podstawie minimalnych wytycznych określonych przez Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi

W ramach procesu wdrażania LSR na lata 2021-2027 LGD „Perła Jury” zaplanowało realizację następujące typy operacji:

- 1) Operacje realizowane indywidualnie w ramach wniosków składanych przez beneficjentów innych niż LGD i wybieranych przez organ decyzyjny, a następnie przedkładanych do weryfikacji do Samorządu Województwa,
- 2) Projekty grantowe – w których LGD udziela innym podmiotą wybranym przez LGD, zwanym dalej „grantobiorcami”, grantów będących środkami finansowymi programu powierzonymi przez LGD grantobiorcą na realizację zadań służących osiągnięciu celu tej operacji.

Dla każdego typu operacji stworzone zostaną oddzielne procedury wyboru i oceny operacji. Obie procedury stanowiąc będą załączniki do LSR i Umowy Ramowej na realizację. W związku z tym w rozdziale wskazano tylko ich główne punkty.

Procedura wyboru i oceny projektów indywidualnych składa się:

- I. Informacje ogólne
- II. Zasady ogłaszania naboru
- III. Zasady przeprowadzania naboru i składania wniosków
- IV. Ocena i wybór operacji
- V. Protest
- VI. Przekazanie dokumentacji do SW

Procedura wyboru i oceny projektów grantowych jest dużo szersza z uwagi na fakt, że LGD koordynuje cały proces życia projektów. Procedura ta składa się z:

1. Zasady ogólne i cele konkursu
2. Beneficjanci pomocy
3. Zakres realizacji operacji
4. Wysokość pomocy
5. Koszty kwalifikowalne
6. Ogłoszenie o naborze wniosków
7. Złożenie wniosku o przyznanie pomocy, liczba składanych wniosków
8. Wybór operacji
9. Odwołanie
10. Przekazanie dokumentacji do Samorządu Województwa
11. Umowa
12. Realizacja grantu, monitoring i kontrola
13. Rozliczenie grantu

W przygotowanie procedury zostaną włączeni również pracownicy biura, przedstawiciele Zarządu i Rady oraz poszczególnych gmin członkowskich.

Sposób powstawania poszczególnych kryteriów:

- doświadczenie własne LGD z poprzedniego okresu programowania: wybór najsprawniejszych metod z poprzedniego okresu oraz eliminacja najsłabszych metod
- uaktualnienie procedur na podstawie aktualnych analiz
- dopasowanie tworzonych procedur do aktualnie wyznaczonych celów i przedsięwzięć
- tworzenie procedur na podstawie minimalnych wytycznych określonych przez Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

Do sformułowania kryteriów oceny wykorzystano informacje pozyskane poprzez partycypacyjne metody na etapie opracowywania LSR – w szczególności wykorzystano wskazania respondentów ankiet oraz uczestników spotkań konsultacyjnych odnośnie preferowanych typów operacji i rodzajów przedsięwzięć uważanych za niewystarczające na omawianym obszarze. Kolejnym źródłem inspiracji do sformułowanych kryteriów była diagnoza obszaru, zdefiniowanie głównych problemów i określenie grup docelowych, w tym osób znajdujących się w niekorzystnej sytuacji. Opracowane kryteria są powiązane z celami i grupami docelowymi, do których jest kierowane wsparcie, w zależności od rodzaju beneficjenta, z uwzględnieniem wyników diagnozy i analizy SWOT. Ponadto zgodnie z postanowieniami regulaminu Rady prawo występowania z inicjatywą w sprawie zmiany lokalnych kryteriów wyboru operacji do finansowania posiada Rada Programowa. Sposób uregulowania tej sprawy wynikał z uznania, że Rada Programowa jest organem, który ma największą i stale aktualizowaną wiedzę o wnioskach składanych za pośrednictwem LGD. Dokonując oceny wniosków Rada Programowa na bieżąco weryfikuje adekwatność przyjętych kryteriów oraz ich skuteczność jako instrumentu pozwalającego wybrać operacje najlepiej przyczyniające się do rozwoju obszaru i osiągnięcia celów Lokalnej Strategii Rozwoju. Rada Programowa ma także stały kontakt z wnioskodawcami i z tego powodu ma dobre rozeznanie odnośnie opinii różnych środowisk lokalnych na temat stosowanych kryteriów wyboru operacji. Jeżeli Rada uzna, że przyjęte przez LGD kryteria wyboru operacji nie spełniają oczekiwań, ponieważ np. widoczny jest brak zainteresowania konkursami to należy je zmodyfikować, zgłasza stosowny wniosek do Zarządu. Wniosek powinien zawierać propozycję nowych kryteriów wyboru operacji oraz uzasadnienie proponowanych zmian. Po otrzymaniu wniosku Zarząd ogłasza konsultacje społeczne dot. nowych kryteriów. Po czym jest zobowiązany przygotować projekt uchwały wraz z jej uzasadnieniem i zwołać Walne Zebranie Członków, które po przedstawieniu sprawy i dyskusji przeprowadza głosowanie nad wniesioną uchwałą.

W ramach lokalnych kryteriów wyboru, które na pewno pojawią się w karcie oceny operacji indywidualnych i grantowy będą rekomendowane:

Innowacja – wg definicji - jest to wdrożenie nowego lub istotnie ulepszanego produktu (wyrobu lub usługi), nowego lub istotnie ulepszanego procesu, nowej metody marketingu lub nowej metody organizacji w zakresie praktyk biznesowych, organizacji miejsca pracy bądź relacji ze środowiskiem zewnętrznym.

W ramach tworzenia przedsięwzięć w LSR bardzo mocno brano pod uwagę konieczność wprowadzania innowacyjnych rozwiązań, mających na celu pobudzić rozwój poprzez m.in. powiązanie w nową jakość posiadanych zasobów, a także przeniesienie na teren działania LGD tzw. dobrych praktyk sprawdzonych na innym terenie, a będących pewnym novum.

W ramach innowacyjności premiowane będą głównie operacje innowacyjne lokalnie (tj. innowacyjne dla obszaru LGD lub dla obszaru Gminy członkowskiej, na terenie której ta innowacja jest wprowadzana). LGD posiada wiedzę oraz zestawienia i dokumentację projektów realizowanych w poprzednich okresach programowania. Dlatego każdorazowo przy każdej ocenie projektów biuro LGD przygotowuje informację na podstawie danych archiwalnych czy dana operacja lub o podobnym charakterze była już realizowana czy nie. Dane te będą materiałami pomocniczymi dla członków Rady Programowej oceniających projekty w danym naborze.

Drugim kryterium przewidzianym do promowania w ocenie będzie premiowanie osób w niekorzystnej sytuacji tj: kobiet, osób poszukujących pracy, seniorów, osób młodych do 25 roku życia, co wynika z diagnozy obszaru i dokumentów PSWPR.

W ramach celu 3 realizowane również będą projekty grantowe finansowane z EFS+ w ramach FE SL 2021-2027. Zarówno kryteria wyboru, jak i procedury, będą zbieżne z zasadami Programu. Projekty wskazane w LSR będą wybierane zgodnie z zasadami i warunkami obowiązującymi dla EFS+. Wszystkie działania i projekty realizowane będą zgodnie z zasadami horyzontalnymi określonymi w art. 9 Rozporządzenia 2021/1060, w tym będą zgodne z zasadą równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami; Kartą Praw podstawowych w Unii Europejskiej; Konwencją o Prawach Osób Niepełnosprawnych oraz z zasadą zrównoważonego rozwoju.

Rozdział VIII. Plan działania

Realizacja działań w ramach LSR, została zaplanowana w kontekście 2 funduszy, a każdy z nich w kontekście 2 kluczowych etapów wdrażania Strategii. Każdy z tych etapów dla każdego funduszu rozpoczyna się od podpisania umowy o warunkach i sposobie realizacji Strategii Rozwoju Lokalnego Kierowanego przez Społeczność, której podpisanie przewiduje się na IV kwartał 2023 r.

W ramach operacji finansowanych z EFRROW w ramach PS WPR pierwszy etap kończy się 30 czerwca 2026 r. Jest to tzw. pierwszy kamień milowy, w którym środki powinny zostać zakontraktowane w wys. min. 40%. Drugi etap przypada na okres od lipca 2026 r. do 31 lipca 2027 r. Przy osiągnięciu drugiego kamienia milowego kontraktacja powinna osiągnąć min. 80%. Pierwsze nabory w ramach PS WPR planuje się ogłosić w I półroczu 2024 r. Będą to nabory w ramach Celu 1 tj. w zakresie przedsiębiorczości (prawie połowa przewidzianych na ten cel środków), w zakresie infrastruktury w ramach Celu 2 (1/3 środków na LSR) oraz na Budowę otwartej, zaangażowanej i kreatywnej społeczności lokalnej w ramach Celu 3. W II półroczu 2025 r. zaplanowano ogłoszenie pozostałych naborów w ramach Celu 3 tj. na operacje związane z włączeniem społecznym. Środki te powinny zostać zakontraktowane do 30 czerwca 2026 r. Natomiast zakończenie realizacji operacji w ramach tych umów i tym samym osiągnięcie zakładanych wskaźników przewiduje się na rok 2026 i 2027. W drugim kamieniu milowym powinny zostać zakontraktowane środki z naborów z II półrocza 2025 r., a ich zakończenie i osiągnięcie wskaźników nastąpi w roku 2026 i 2027. W ten sposób zminimalizowane zostanie ryzyko związane z osiąganiem przyjętych wskaźników, które są miarą sukcesu wdrażania LSR. LGD zakłada ogłoszenia kolejnych naborów dla powstałych oszczędności lub przeliczenia euro w ramach Celów 1,2 i 3 przewiduje się przeprowadzić na przełomie roku 2025 i 2026. Ich realizację oraz osiągnięcie wskaźników z kolei przewiduje się na lata 2026 i 2027.

W ramach operacji finansowanych z EFS+ w ramach FE SL pierwszy etap kończy się 31 grudnia 2026 r. Do tego czasu środki te powinny zostać zakontraktowane gdyż w pierwszej kolejności przewiduje się zakontraktowanie środków w ramach Celu 3, który będzie realizowany ze środków EFS+. Wynika to z planowanego harmonogramu ogłaszania konkursów dla projektów finansowanych z EFS+ w ramach FE SL 2021-2027. Zakontraktowanie to planuje się jeszcze na rok 2025. Następnie w I połowie 2025 r. planuje się wybór grantobiorców do realizacji zadań w ramach EFS+. Zakończenie realizacji tych projektów przewiduje się na przełomie 2027/2028 r. (ok. 100%).

Harmonogram osiągania poszczególnych celów i wskaźników określono w załączniku nr 2 do niniejszej Strategii tj. Plan działania. Stanowi on wyznacznik planowania konkursów w ramach realizacji Strategii – zakłada się przeprowadzanie konkursów w terminach gwarantujących osiągnięcie przyjętych w Planie działania wskaźników.

Rozdział IX. Plan Finansowy LSR

LSR będzie opierała się na środkach z dwóch funduszy: Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach PS WPR oraz Europejski Fundusz Społeczny + w ramach FE SL. W budżecie LSR zobrazowane jest to następującymi kwotami:

- Wdrażanie LSR w ramach PS WPR: 2 000 000,00 EURO,
- Wdrażanie LSR w ramach EFS+: 895 508,00 EURO.

Są to bezpośrednie źródła finansowania Strategii. Z tych źródeł finansowane będą projekty realizowane w ramach konkursów i projektów grantowych. Ponadto przewidziano wsparcie w kwocie 462 500,00 EURO w ramach PS WPR, z którego finansowanie będzie zarządzanie LSR.

Jednakże przedsięwzięcia wynikające z LSR mogą być również finansowane z innych źródeł. Należą do nich m.in.:

- Projekty finansowane ze środków dedykowanych mieszkańcom obszarów objętych lokalną strategią rozwoju w ramach instrumentu RLKS – finansowane z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach FE SL 2021-2027. Będą to działania skoncentrowane na wzmocnieniu potencjału służb ratowniczych (działanie 2.10- przewidywana alokacja środków wynosi nie więcej niż 851 190,00 €) oraz działania polegające na inwestycjach w OZE (działanie 10.6 (Fundusz Sprawiedliwej Transformacji)- przewidywana alokacja środków wynosi nie więcej niż 292 825,00 €).
- Projekty finansowane z EFS+ w ramach FE SL 2021-2027, gdzie pośród potencjalnych beneficjentów znajdują się Lokalne Grupy Działania.

Poniżej przedstawiono powiązanie ww. źródeł finansowania z poszczególnymi celami i przedsięwzięciami:

C1. P.1.1. finansowany będzie z PS WPR w wysokości do 65% w formie płatności ryczałtowej, pozostała kwota stanowić będzie wkład własny Wnioskodawcy. W ramach operacji polegającej na podejmowaniu działalności gospodarczej, przewidziano wsparcie w wysokości do max. 24 000 EURO, co pozwala na dofinansowanie 18 operacji.

C1. P.1.2. finansowany będzie z PS WPR w wysokości do 65%, pozostała kwota stanowić będzie wkład własny Wnioskodawcy. W ramach operacji polegającej na rozwoju działalności gospodarczej, przewidziano wsparcie w wysokości do max. 36 000 EURO, co pozwala na dofinansowanie 9 operacji.

C1. P.1.3. finansowany będzie z PS WPR w wysokości do 65%, pozostała kwota stanowić będzie wkład własny Wnioskodawcy. W ramach operacji polegającej na rozwoju działalności gospodarczej, przewidziano wsparcie w wysokości do max. 35 000 EURO, co pozwala na dofinansowanie 4 operacji.

C1. P.1.4. finansowany będzie z PS WPR w wysokości do 85 % kosztów kwalifikowalnych. W ramach operacji polegającej na rozwoju pozarolniczych funkcji gospodarstw rolnych, przewidziano wsparcie w wysokości do max. 22 200 EURO, co pozwala na dofinansowanie 2 operacji.

C2. P.2.1. finansowany będzie z PS WPR w formie zwrotu części kosztów kwalifikowalnych. Przewidziano wsparcie dla jednostek samorządu terytorialnego. Planuje się realizację 9 operacji w wysokości do max. 45 000 EURO.

C2. P.2.2. finansowany będzie z PS WPR. Przewiduje się realizację jednego projektu grantowego, który będzie zawierał realizację 9 grantów – inicjatyw, każdy do max. 11 000,00 EURO.

C2. P.2.3. finansowany będzie z PS WPR. Przewiduje się realizację dwóch projektów grantowych, które będą zawierały realizację po 9 grantów – inicjatyw, każdy do max. 11 000,00 EURO.

C3. P.3.1. finansowany będzie z PS WPR w formie zwrotu części kosztów kwalifikowalnych, przewiduje się realizację jednego projektu własnego realizowanego przez LGD na kwotę 24 000 EURO.

C3. P.3.2. finansowany będzie z PS WPR. Przewiduje się realizację dwóch projektów grantowych, które będą zawierały realizację po 9 grantów – inicjatyw, każdy do max. 5 600,00 EURO.

C3. P.3.3. finansowany będzie z PS WPR. Przewiduje się realizację dwóch projektów grantowych, które będą zawierały realizację po 9 grantów – inicjatyw, każdy do max. 5 670,00 EURO.

C3. P.3.4. finansowany będzie z PS WPR w formie zwrotu części kosztów kwalifikowalnych, każdy do max. 12 200,00 EURO, co pozwoli na dofinansowanie 9 operacji .

C3. P.3.5. finansowany będzie z PS WPR w formie płatności ryczałtowej, przewiduje się realizację jednego projektu partnerskiego realizowanego przez 3 partnerów na kwotę 33 000 EURO.

C3. P.3.6 finansowany będzie z FE SL (EFS+) w wysokości do 95%, pozostała kwota stanowić będzie wkład własny. Przedsięwzięcie te realizowane będzie w ramach projektu grantowego.

C3. P.3.7 finansowany będzie z FE SL (EFS+) w wysokości do 95%, pozostała kwota stanowić będzie wkład własny. Przedsięwzięcie te realizowane będzie w ramach projektu grantowego.

Rozdział X. Monitoring i ewaluacja

Ewaluacja to systematyczne badanie wartości albo cech konkretnego programu, planu, działania bądź obiektu z punktu widzenia przyjętych kryteriów, w celu jego usprawnienia, rozwoju lub lepszego zrozumienia. Celem przeprowadzenia ewaluacji będzie zatem uzyskanie informacji czy zaplanowane i realizowane przez LGD i Wnioskodawców działania przyniosły efekty, jakie zostały założone w Planie Działania i Planie Komunikacyjnym.

Organem odpowiedzialnym za przeprowadzenie ewaluacji będzie Zarząd, uprawniony do zlecenia jej wykonania ekspertom lub podmiotom zewnętrznym. Podobnie, jak w przypadku monitoringu, uzyskane wyniki prezentowane będą w formie raportu z badania ewaluacyjnego, upubliczniane za pośrednictwem strony www LGD.

Monitoring realizacji Lokalnej Strategii Rozwoju LGD „Perła Jury” to proces systematycznego zbierania i analizowania informacji ilościowych i jakościowych na temat funkcjonowania LGD oraz stanu realizacji strategii w aspekcie finansowym i rzeczowym, którego celem jest uzyskanie informacji zwrotnej na temat skuteczności i wydajności wdrażanej strategii, a także ocena zgodności realizacji operacji z wcześniej zatwierdzonymi założeniami i celami. Proces ten będzie prowadzony w sposób ciągły i na bieżąco przez pracowników biura LGD. W odstępach półrocznych pracownicy biura sporządzać będą pisemne sprawozdania z realizacji LSR, analizowane i zatwierdzane następnie przez Zarząd. Treść sprawozdań z poszczególnych elementów podlegających monitorowaniu (Wdrażanie LSR i Funkcjonowanie LGD), zgodnie z zasadą jawności działania LGD, będzie podawana do wiadomości publicznej za pośrednictwem strony internetowej Stowarzyszenia.

Zakłada się przeprowadzenie ewaluacji:

- *on-going* (ewaluacja wewnętrzna w trakcie realizacji LSR) corocznie w okresie 2024-2028 podczas tzw. Warsztatów refleksyjnych. Celem przeprowadzenia ewaluacji będzie oszacowanie stopnia osiągnięcia zakładanych celów w świetle przeprowadzonej wcześniej analizy informacji na podstawie konsultacji społecznych dot. tworzenia LSR oraz danych ze źródeł statystycznych (w tym gminnych, powiatowych) zwłaszcza pod względem dostarczonych produktów i osiągniętych rezultatów oraz określenie trafności zamierzeń w stosunku do aktualnych trendów społeczno-gospodarczych;
- *ex-post* (ewaluacja zewnętrzna- po zakończeniu realizacji LSR) tj. w 2029 r. Celem przeprowadzenia badania jest określenie długotrwałych efektów realizacji LSR, w tym wielkości zaangażowanych środków, skuteczności i efektywności pomocy.

Kryteria prowadzenia ewaluacji to:

- Trafność – ocena adekwatności planowanych celów zawartych w Strategii oraz metod jej wdrażania do problemów i wyzwań społeczno – ekonomicznych, które zostały zidentyfikowane w diagnozie;
- Efektywność – ocena relacji pomiędzy nakładami, kosztami, zasobami (finansowymi, ludzkimi, administracyjnymi) a osiągniętymi efektami;
- Skuteczność – ocena stopnia realizacji zakładanych celów, skuteczności użytych metod, instytucji oraz wpływu czynników zewnętrznych na ostateczne efekty;
- Użyteczność – ocena całości rzeczywistych efektów wywołanych przez realizację Strategii w odniesieniu do wyzwań społeczno – ekonomicznych;
- Trwałość – ocena ciągłości efektów realizacji Strategii w perspektywie średnio i długookresowej.

Zarząd LGD zgodnie z zapisami Strategii dot. okresu przeprowadzania ewaluacji podejmie uchwałę o rozpoczęciu procedury dokonywania ewaluacji.

Procedura dokonywania ewaluacji opracowana przez LGD uwzględnia:

Elementy funkcjonowania LGD, które będą podlegać ewaluacji, a także czas, sposób i okres objęty pomiarem:

1. Pracownicy biura LGD – czynnik badany cyklicznie (okres badania – od podpisania umowy o warunkach i sposobie realizacji Lokalnej Strategii Rozwoju do końca 2029 r.). Celem badania jest weryfikacja rzetelnego wypełniania obowiązków pracowników zgodnie z umową i zakresem obowiązków, przestrzeganie regulaminu pracy biura oraz sprawdzenie jakości świadczonych usług doradczych.

Dokumenty wykorzystane do przeprowadzenia badania:

- opinia kierownika biura nt. podległego personelu;
- opinia Zarządu;
- opinia Wnioskodawców/ Grantobiorców;
- ankiety oceniające poziom zadowolenia z udzielonego doradztwa.

2. Władze LGD – czynnik badany cyklicznie (okres badania – od podpisania umowy o warunkach i sposobie realizacji Lokalnej Strategii Rozwoju do końca 2029 r.). Celem badania jest określenie frekwencji na posiedzeniach władz, realizacja uchwał i przestrzeganie regulaminów pracy władz.

Dokumenty wykorzystane do przeprowadzenia badania:

- weryfikacja list obecności z posiedzeń władz;
- protokoły z posiedzeń;
- sprawozdania z działalności władz, podejmowane uchwały;
- ankiety, wywiady z losowo wybranymi członkami władz (min. 1 członek z każdego organu).

3. Realizacja zadań zgodnie z umową na Wsparcie na rzecz kosztów bieżących i aktywizacji, w tym ocena działalności LGD (okres realizacji od podpisania umowy do końca 2029 r.). Celem badania jest określenie stopnia wywiązywania się z realizacji umowy przez LGD, weryfikacja stopnia rozpoznawalności LGD, uzyskanie informacji dot. działań LGD oraz wywiązywania się z realizacji zadań związanych z aktywizacją społeczną i współpracą.

Dokumenty wykorzystane do przeprowadzenia badania:

- sprawozdania z realizacji LSR;
- wnioski o płatność LGD;
- ankiety, kwestionariusze dot. opinii społeczności lokalnej o realizowanych przez LGD działaniach w ramach LSR;
- strona internetowa LGD „Perła Jury” oraz profil na portalu społecznościowym- informacje dot. liczby osób zainteresowanych realizowanymi działaniami;
- ankiety, wywiady z losowo wybranymi członkami władz (min. 1 członek z każdego organu).

Elementy wdrażania LSR, które będą podlegać ewaluacji, a także czas, sposób i okres objęty pomiarem:

1. Realizacja LSR, w tym celów, przedsięwzięć, wskaźników, wydatkowania budżetu. Okres badania od podpisania umowy do końca 2029 r.

Czynnik badany z wykorzystaniem następujących dokumentów:

- informacje z Instytucji Wdrażającej o stopniu realizacji poszczególnych operacji, zawartych umowach oraz wysokości wypłaconych środków;
- ankiety monitorujące po zakończeniu operacji (stan wskaźników monitorowany na dzień składania wniosku o dofinansowanie do LGD oraz stan na dzień prowadzenia ewaluacji);
- listy rankingowe operacji wybranych i niewybranych;
- ankiety, wywiady swobodne z wybranymi losowo beneficjentami, grantobiorcami;
- sprawozdania z realizacji konkursów grantowych.

2. Realizacja naborów, w tym harmonogram, kryteria, procedury związane z wyborem operacji, zainteresowanie społeczne naborem. Badanie dotyczyć będzie okresu od podpisania umowy do końca 2029 r. Ewaluacja zostanie przeprowadzona z udziałem społeczności lokalnej na określonej grupie badawczej.

Dokumenty wykorzystane do przeprowadzenia badania:

- aneksy do umowy na realizację LSR (dot. m.in. harmonogramu ogłaszanych konkursów, zmian lokalnych kryteriów wyboru operacji, zmian procedur dot. wyboru operacji);
- strona internetowa LGD „Perła Jury” oraz profil na portalu społecznościowym- informacje dot. liczby osób zainteresowanych konkursem;
- karty udzielonego doradztwa w biurze LGD oraz w punktach konsultacyjnych;
- ankiety, wywiady swobodne z wybranymi losowo beneficjentami, grantobiorcami i mieszkańcami-próba losowa.

Celem przeprowadzenia badania jest uzyskanie informacji o zgodności realizowanych działań z harmonogramem oraz pozyskanie informacji o stopniu rozpoznawalności działań realizowanych przez i za pośrednictwem LGD.

Elementy Funkcjonowania LGD, które LGD zamierza monitorować, czas, sposób i okres objęty pomiarem:

1. stopień zadowolenia uczestników szkoleń, spotkań realizowanych przez LGD w zakresie pozyskiwania i rozliczania środków z PS WPR i regionalnych Funduszy UE. Czynniki badane po każdym szkoleniu, spotkaniu na podstawie ankiet ewaluacyjnych (jakość świadczonych usług) oraz list obecności (określających frekwencję).
2. stopień zadowolenia z doradztwa świadczonego w biurze LGD badany na bieżąco poprzez badanie ankietowe osoby, która skorzystała z doradztwa (ilość, jakość i efektywność świadczonego doradztwa) – za pośrednictwem ankiety ewaluacyjnej (zachowana anonimowość badania). Ankiety będą komisyjnie otwierane w obecności członków Zarządu raz w miesiącu, a następnie sporządzany będzie raport z informacji zamieszczonych w ankietach.
3. stopień zadowolenia z doradztwa świadczonego w punktach konsultacyjnych w gminach należących do LGD badany na bieżąco poprzez badanie ankietowe osoby, która skorzystała z doradztwa (ilość, jakość i efektywność świadczonego doradztwa) – za pośrednictwem ankiety ewaluacyjnej (zachowana anonimowość badania). Ankiety będą komisyjnie otwierane w obecności członków Zarządu raz w miesiącu, a następnie sporządzany będzie raport z informacji zamieszczonych w ankietach.
4. zainteresowanie działalnością LGD – czynniki badane w odstępach półrocznych (raportowanie Zarządowi) poprzez odczytywanie informacji ze strony internetowej, listy obecności ze szkoleń, warsztatów i spotkań innych niż związane z pozyskaniem i rozliczaniem środków z PS WPR i regionalnych Funduszy UE.
5. działalność władz LGD – czynniki badane w cyklu półrocznym na podstawie analizy frekwencji na posiedzeniach władz za pomocą list obecności.

Efekt monitorowania Funkcjonowania LGD będzie uzyskanie informacji nt. działań LGD oraz stopnia ich wdrożenia zgodnie z Planem Działania. Uzyskane informacje Elementy monitorowania mogą się częściowo pokrywać z tymi, które będą oceniane w trakcie okresowych ewaluacji zewnętrznych.

Na zakończenie realizacji działań związanych z Wdrażaniem LSR biuro przedstawi raport z monitorowania za okres realizowanych działań (okres programowania 2014-2020), który również zostanie upubliczniony na stronie internetowej.

Elementy Wdrażania LSR, które LGD zamierza monitorować, czas, sposób i okres objęty pomiarem:

1. stopień wdrażania LSR badany na bieżąco po zakończeniu realizacji operacji poprzez wypełnienie przez Wnioskodawcę ankiety monitorującej. Informacja o zrealizowaniu operacji oraz wydatkowaniu środków finansowych z budżetu LSR. Raporty prezentowane Zarządowi w cyklu półrocznym.
2. stopień realizacji harmonogramu planowanych naborów wniosków o udzielenie wsparcia na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność oraz wykorzystania środków przeznaczonych na realizację LSR. Czynniki badane w cyklu półrocznym poprzez weryfikację danych ze sprawozdań z naborów wniosków oraz danych z Instytucji Wdrażającej Program. Raport zatwierdzany będzie przez Zarząd a w przypadku problemów z realizacją LSR podjęte zostaną kroki w celu realizacji wskaźników.
3. stopień wdrażania projektów grantowych przez LGD. Analiza dot. będzie a) stopnia realizacji projektów grantowych oraz b) zgodności ponoszonych wydatków z zestawieniem rzeczowo-finansowym przez Grantobiorców oraz c) kontroli zrealizowanego grantu.
  - a. etap - analiza dokonywana będzie po każdym zakończonym konkursie grantowym (przez zakończenie konkursu rozumie się podpisanie umów z Grantobiorcami) i będzie dostarczała informacji o stopniu prawdopodobieństwa zrealizowania projektu grantowego;
  - b. etap - analiza dokonywana po zakończeniu realizacji grantu na podstawie złożonego wniosku o płatność i sprawozdania z realizacji operacji;
  - c. etap – kontrola realizacji i wydatkowania grantu w miejscu operacji (jeśli dotyczy).

Pracownicy biura będą dokonywali ponadto rozliczenia projektu grantowego w ramach umowy na jego realizację. Ponadto po zakończeniu weryfikacji wniosku o płatność dot. projektu grantowego biuro LGD będzie zobowiązane do zamieszczenia na stronie internetowej sprawozdania z realizacji projektu grantowego, co przedstawi obraz realizacji wskaźników w Strategii.

Efektom prowadzenia monitoringu w zakresie Wdrażania LSR będzie uzyskanie informacji o stopniu osiągnięcia wskaźników produktu i rezultatu określonych w LSR oraz konieczności podjęcia ewentualnych zmian w realizowaniu przedsięwzięć LSR, w przypadku niewywiązywania się z realizacji działań założonych w Planie Działania.

Głównym narzędziem badawczym w procesie monitoringu wdrażania LSR będzie ankieta monitorująca, kierowana do wszystkich beneficjentów i grantobiorców operacji podejmowanych w ramach realizacji Lokalnej Strategii Rozwoju objętej PS WPR. Niniejsza ankieta przekazywana będzie beneficjentom przez biuro LGD po uzyskaniu informacji od Instytucji Wdrażającej o wystawieniu zlecenia płatności, bądź w przypadku projektów grantowych po rozliczeniu wniosku o płatność złożonego przez Grantobiorcę. Istnieje także możliwość pobrania ankiety za pośrednictwem strony www Stowarzyszenia i przekazanie jej bezpośrednio do biura. Jej wypełnienie będzie obowiązkowe dla wszystkich podmiotów, które otrzymały wsparcie finansowe na realizację działań za pośrednictwem LGD. Bezpośredni nadzór nad zbieraniem danych z ww. ankiet sprawować będzie biuro LGD.

Dane źródłowe wykorzystywane do przeprowadzania badań ewaluacyjnych i monitorowania:

- Typ ilościowy – dane ilościowe będą pochodziły z wszelkiego rodzaju zestawień, sprawozdań sporządzanych m.in. na potrzeby PROW,
- Typ jakościowy – dane jakościowe pochodzą m.in. z analiz opinii, ankiet ewaluacyjnych, ankiet z doradztwa czyli z zastosowania jakościowych technik badawczych.

Proponowane narzędzia badawcze wykorzystywane do prowadzenia ewaluacji i monitoringu:

- wywiady kwestionariuszowe z członkami Zarządu, Rady, Komisji Rewizyjnej LGD, pracownikami biura LGD,
- ankiety, wywiady swobodne z wybranymi beneficjentami, grantobiorcami
- ewaluacyjne ankiety (papierowe, telefoniczne, e-mailowe, on-line).

Rozdział XI. Wykaz wykorzystanej literatury

1. Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 2021/1060 z dnia 24 czerwca 2021 r. ustanawiającego wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego Plus, Funduszu Spójności, Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji i Europejskiego Funduszu Morskiego, Rybackiego i Akwakultury a także przepisy finansowe na potrzeby tych funduszy oraz na potrzeby Funduszu Azylu, Migracji i Integracji, Funduszu Bezpieczeństwa Wewnętrznego i Instrumentu Wsparcia Finansowego na rzecz Zarządzania Granicami i Polityki Wizowej (Dz. Urz. UE L 231 z 30.06.2021),
2. Sprawozdanie specjalne Europejskiego Trybunału Obrachunkowego nt. Podejścia Leader i RLKS, październik 2022 r.,
3. Raport Polska 2030,
4. Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego 2020,
5. Strategia Terytorialna Subregionu Centralnego Województwa Śląskiego na lata 2021-2027 – projekt,
6. Strategia Rozwoju Powiatu Zawierciańskiego,
7. Strategia rozwoju turystyki w powiecie zawierciańskim,
8. strategie gmin członkowskich,
9. Projekt wytycznych szczegółowych w zakresie przyznawania wypłaty i zwrotu pomocy finansowej w ramach PS WPR na lata 2023-2027 – komponent Wdrażanie i Zarządzanie,
10. Program Fundusze Europejskie dla Śląskiego 2021-2027,
11. Strategia Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2030”,
12. Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju - Polska 2030.

Rozdział XII. Załączniki

Załącznik nr 1 Cele i przedsięwzięcia

Załącznik nr 2 Plan działania

Załącznik nr 3 Budżet LSR w podziale na poszczególne fundusze EFSI i zakresy wsparcia

Załącznik nr 4 Plan wykorzystania budżetu LSR – wykazujący wykorzystanie zakontraktowanych środków w podziale na poszczególne fundusze i lata

Rozdział XIII. Wykaz tabel

Tabela 1. Struktura członków WZC w podziale na sektorowość.

Tabela 2. Struktura Zarządu w podziale na sektorowość.

Tabela 3. Struktura Rady Programowej w podziale na sektorowość.

Tabela 4. Gminy wchodzące w skład LGD „Perła Jury”.

Tabela 5. Liczba ludności w gminach wchodzących w skład LGD „Perła Jury” w latach 2015-2021.

Tabela 6. Saldo migracji w ruchu wewnętrznym i zewnętrznym na obszarze LGD w latach 2015-2021.

Tabela 7. Udział ludności w wieku produkcyjnym w % ludności ogółem w latach 2015-2021.

Tabela 8. Wskaźnik obciążenia demograficznego w latach 2015-2021.

Tabela 9. Charakterystyka sieci kanalizacyjnych na obszarze LGD.

Tabela 10. Podmioty gospodarki narodowej ogółem w latach 2015-2021.

Tabela 11. Podmioty wpisane do REGON na 10 tys. Ludności w latach 2015-2021.

Tabela 12. Podmioty nowo zarejestrowane na 10 tys. ludności w wieku produkcyjnym w latach 2015-2021.

Tabela 13. Bezrobotni zarejestrowani ogółem w latach 2015-2021

Tabela 14. Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 100 tys. Mieszkańców w latach 2015-2021.

Tabela 15. Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej na 10 tys. Ludności w latach 2015-2021.

Tabela 16. Struktura gruntów w powiecie zawierciańskim, stan na koniec 2009 r.

Tabela 17. Analiza SWOT

Rozdział XIV. Wykaz diagramów

Diagram 1. Poziom wykorzystanych środków w ramach PROW 2007-2013 w podziale na poszczególne grupy.

Diagram 2. Poziom wykorzystanych środków w ramach PROW 2014-2020 w podziale na poszczególne grupy.

Diagram 3. % bezrobotnych w swoich grupach wiekowych.

Załącznik nr 1- Cele i przedsięwzięcia

Budżet (w Euro)	Przedsięwzięcia w ramach C.1 (nazwa celu)	grupy docelowe	sposób realizacji (konkurs, projekt grantowy, operacja własna, animacja itp.)
928 200,00	C.1 Poprawa sytuacji społeczno - gospodarczej obszaru LGD Perla Jury z uwzględnieniem lokalnych zasobów i potrzeb		
421 800,00	P.1.1. Podejmowanie pozarolniczej działalności gospodarczej	osoby planujące podjęcie działalności gospodarczej z obszaru LGD, w tym osoby w niekorzystnej sytuacji	konkurs w zakresie z PS WPR Rozwój przedsiębiorczości, w tym rozwój biogospodarki lub zielonej gospodarki w szczególności: - podejmowanie pozarolniczej działalności gospodarczej przez osoby fizyczne
330 000,00	P.1.2 Rozwijanie pozarolniczej działalności gospodarczej	przedsiębiorcy z obszaru LGD, w tym osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą oraz osoby prawne	konkurs w zakresie z PS WPR Rozwój przedsiębiorczości, w tym rozwój biogospodarki lub zielonej gospodarki w szczególności: - rozwijanie pozarolniczej działalności gospodarczej
132 000,00	P.1.3 Poprawa dostępności do służby zdrowia. Poprawa dostępności do profilaktyki wad postawy u dzieci i młodzieży	przedsiębiorcy z branży medycznej z obszaru LGD, w tym osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą oraz osoby prawne	konkurs w zakresie z PS WPR Rozwój przedsiębiorczości, w tym rozwój biogospodarki lub zielonej gospodarki w szczególności: - rozwijanie pozarolniczej działalności gospodarczej
44 400,00	P.1.4 Rozwój pozarolniczych funkcji gospodarstw rolnych.	rolnicy i domownicy małych gospodarstw rolnych z obszaru LGD	konkurs w zakresie z PS WPR Rozwój pozarolniczych funkcji małych gospodarstw rolnych w szczególności: zagród edukacyjnych

702 000,00	C.2 Rozwój atrakcyjności oraz zachowanie dziedzictwa lokalnego obszaru LGD "Perła Jury"		
405 000,00	P.2.1 Infrastruktura użyteczności publicznej, kulturalnej, turystycznej	turyści, mieszkańcy jako odbiorcy efektów działań; samorządy, organizacje pozarządowe jak beneficjenci	konkurs w ramach PS WPR - Poprawa dostępu do usług dla lokalnych społeczności Wspierany zakres: tworzenie przyjaznej przestrzeni publicznej sprzyjającej tworzeniu i zachowaniu więzi społecznych poprzez: - rozwój małej infrastruktury (np. ławki, place, skwery, boiska, tereny rekreacyjne); - adaptację/ wyposażenie/ świetlic wiejskich/centrów aktywności, w tym wdrażanie technologii/rozwiązań ekologicznych i energooszczędnych (np. panele fotowoltaiczne) służących samowystarczalności w/w obiektów i obniżeniu kosztów ich funkcjonowania.
99 000,00	P.2.2 Ochrona bioróżnorodności przyrodniczej , owady zapylające	turyści, mieszkańcy jako odbiorcy efektów działań; organizacje pozarządowe, szkoły jako beneficjenci	grant w ramach PS WPR
198 000,00	P.2.3 Inicjatywy lokalne na rzecz zachowania dziedzictwa kulturowego	mieszkańcy, NGO/grupy nieformalne jako odbiorcy efektów; samorządy, organizacje pozarządowe jak beneficjenci	grant w ramach PS WPR
369 800,00	C. 3 Budowa otwartej, zaangażowanej i kreatywnej społeczności lokalnej		
24 000,00	P.3.1 Wsparcie inicjatyw wzmacniających zdolności, kompetencje i umiejętności liderów życia społeczno - gospodarczego	mieszkańcy grupy nieformalne, jako odbiorcy efektów działań; LGD jako beneficjent	operacja własna w ramach PS WPR

100 800,00	P.3.2 Działania na rzecz włączenia społecznego grup w niekorzystnej sytuacji	mieszkańcy, w tym grupy w niekorzystnej sytuacji, NGO/grupy nieformalne jako odbiorcy efektów działań; JST, organizacje pozarządowe jako beneficjenci	grant w ramach PS WPR
102 000,00	P.3.3 Podnoszenie świadomości ekologicznej oraz edukacja ekologiczna mieszkańców LGD Perła Jury	mieszkańcy, NGO/grupy nieformalne jako odbiorcy efektów; samorządy, organizacje pozarządowe jako beneficjenci	grant w ramach PS WPR
110 000,00	P.3.4 Inicjatywy lokalne na rzecz kapitału społecznego.	mieszkańcy, NGO/grupy nieformalne jako odbiorcy efektów; samorządy, organizacje pozarządowe jak beneficjenci	konkurs w ramach PS WPR
33 000,00	P.3.5 Rozwój współpracy lokalnych organizacji pozarządowych/przedsiębiorców.	organizacje pozarządowe, przedsiębiorcy	konkurs w ramach PS WPR w zakresie operacji partnerskiej
447 759,00	P.3.6 Wsparcie edukacji nieformalnej dzieci i młodzieży	Uczniowie szkół z terenu LGD	Projekt grantowy w ramach EFS+
447 749,00	P.3.7 Wsparcie rozwoju umiejętności podstawowych wśród osób dorosłych, realizowane poza PSF;	osoby dorosłe z terenu LGD	Projekt grantowy w ramach EFS+

Załącznik nr 2- Plan działania

CEL	lata	do 31.12.2024		do 31.12.2025		do 31.12.2026		do 31.12.2027		do 31.12.2028		do 31.12.2029		Program
		Wartość jednostką miary	% realizacji	Wartość jednostką miary	% realizacji	Wartość jednostką miary	% realizacji	Wartość jednostką miary	% realizacji	Wartość jednostką miary	% realizacji	Wartość jednostką miary	% realizacji	
C.1- Poprawa sytuacji społeczno - gospodarczej obszaru LGD Perła Jury z uwzględnieniem lokalnych zasobów i potrzeb														
Przedsięwzięcie P. 1.1	wskaźnik produktu - liczba operacji polegająca na utworzeniu nowego przedsiębiorstwa	0	0,00%	18	100,00%	-	-	-	-	-	-	-	-	PS WPR
	wskaźnik rezultatu – R.37 Liczba utworzonych miejsc pracy	0	0,00%	18	100,00%	-	-	-	-	-	-	-	-	
Przedsięwzięcie P. 1.2	wskaźnik produktu - Liczba zrealizowanych operacji polegających na rozwoju istniejącego przedsiębiorstwa	0	0,00%	9	100,00%	-	-	-	-	-	-	-	-	
	wskaźnik rezultatu – R.39 Liczba wspartych przedsiębiorstw	0	0,00%	9	100,00%	-	-	-	-	-	-	-	-	
Przedsięwzięcie P. 1.3	wskaźnik produktu - Liczba	0	0,00%	0	0,00%	4	100%	-	-	-	-	-	-	

	zrealizowanych operacji polegających na rozwoju istniejącego przedsiębiorstwa												
	wskaźnik rezultatu – R.39 Liczba wspartych przedsiębiorstw	0	0,00%	0	0,00%	4	100%	-	-	-	-	-	-
Przedsięwzięcie P. 1.4	wskaźnik produktu - Liczba zrealizowanych operacji polegających na rozwoju zagród edukacyjnych/ agroturystyk	0	0,00%	0	0,00%	2	100%	-	-	-	-	-	-
	wskaźnik rezultatu - R.39 Ilość zmodernizowanych zagród edukacyjnych/ agroturystyk	0	0,00%	0	0,00%	2	100%	-	-	-	-	-	-
C.2- Rozwój atrakcyjności oraz zachowanie dziedzictwa lokalnego obszaru LGD "Perla Jury"													
Przedsięwzięcie P. 2.1	wskaźnik produktu - Liczba nowych lub zmodernizowanych obiektów infrastruktury publicznej/kulturalnej/ turystycznej	0	0,00%	9	100%	-	-	-	-	-	-	-	-
	Wskaźnik rezultatu - R.41PR Liczba ludności wiejskiej korzystającej z	0	0,00%	3000	100%	-	-	-	-	-	-	-	-

	dostępu do nowej/ zmodernizowanej infrastruktury												
Przedsięwzięcie P. 2.2	Wskaźnik produktu - Liczba inicjatyw edukacyjnych w zakresie podnoszenia świadomości ekologicznej	0	0%	1	100%	-	-	-	-	-	-	-	-
	Wskaźnik rezultatu - R.27 Liczba operacji zapewniających wsparcie dla klimatu/środowiska na obszarach wiejskich	0	0%	9	100%	-	-	-	-	-	-	-	-
Przedsięwzięcie P. 2.3	Wskaźnik produktu - Liczba inicjatyw lokalnych na rzecz zachowania dziedzictwa kulturowego	0	0%	0	0%	9	50,00%	18	100%	-	-	-	-
	Wskaźnik rezultatu - R.1PR Liczba osób uczestniczących w wydarzeniach lub szkoleniach	0	0%	0	0%	500	50%	1000	100%	-	-	-	-
C.3-Budowa otwartej, zaangażowanej i kreatywnej społeczności lokalnej													
Przedsięwzięcie P. 3.1	Wskaźnik produktu- Liczba szkoleń (operacja własna)	0	0%	0	0%	1	100%	-	-	-	-	-	-
	Wskaźnik rezultatu - R.1PR Liczba osób uczestniczących w	0	0%	0	0%	100	100%	-	-	-	-	-	-

	wydarzeniach lub szkoleniach												
Przedsięwzięcie P. 3.2	Wskaźnik produktu- Liczba inicjatyw promujących włączenie społeczne i aktywizację	0	0%	0	0%	9	50%	18	100%	-	-	-	-
	Wskaźnik rezultatu – R.42 Liczba osób objętych wspieranymi projektami włączenia społecznego	0	0%	0	0%	450	50%	900	100%	-	-	-	-
Przedsięwzięcie P. 3.3	Wskaźnik produktu - Liczba inicjatyw w zakresie podnoszenia świadomości ekologicznej	0	0%	1	50%	2	100%	-	-	-	-	-	-
	Wskaźnik rezultatu - R.27 Liczba operacji zapewniających wsparcie dla klimatu/środowiska na obszarach wiejskich	0	0%	9	50%	18	100%	-	-	-	-	-	-
Przedsięwzięcie P. 3.4	Wskaźnik produktu- Liczba inicjatyw promujących włączenie społeczne i aktywizację	0	0%	0	0%	9	100%	-	-	-	-	-	-
	Wskaźnik rezultatu - R 1.PR Liczba osób biorących udział w projekcie	0	0%	0	0%	450	100%	-	-	-	-	-	-

Przedsięwzięcie P. 3.5	Wskaźnik produktu- Liczba inicjatyw powodujących rozwój współpracy wśród lokalnych organizacji/przedsiębiorców	0	0%	1	100%	-	-	-	-	-	-	-	-	
	Wskaźnik rezultatu – R.1PR Liczba osób biorących udział w projekcie	0	0%	50	100%	-	-	-	-	-	-	-	-	
Przedsięwzięcie P. 3.6	Wskaźnik produktu- Liczba wspartych strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność	0	0%	1	100%	-	-	-	-	-	-	-	-	
	Wskaźnik rezultatu- Liczba zrealizowanych inicjatyw o charakterze edukacyjnym dla dzieci i młodzieży	0	0%	0	0%	4	22,22%	14	77,78%	18	100%	-	-	
	Wskaźnik produktu- Ludność objęta projektami w ramach strategii zintegrowanego rozwoju terytorialnego	0	0%	0	0%	75	25%	225	75%	300	100%	-	-	
Przedsięwzięcie P. 3.7	Wskaźnik produktu- Liczba wspartych strategii rozwoju	0	0%	1	100%	-	-	-	-	-	-	-	-	

FESL

	lokalnego kierowanego przez społeczność												
	Wskaźnik rezultatu- Liczba zrealizowanych inicjatyw lokalnych o charakterze edukacyjnym	0	0%	0	0%	4	22,22%	14	77,78%	18	100%	-	-
	Wskaźnik produktu- Ludność objęta projektami w ramach strategii zintegrowanego rozwoju terytorialnego	0	0%	0	0%	50	25%	150	75%	200	100%	-	-

Załącznik nr 3 Budżet LSR w podziale na poszczególne fundusze EFSI i zakresy wsparcia

PLANOWANA WYSOKOŚĆ ŚRODKÓW NA WDRAŻANIE LSR I ZARZĄDZANIE LSR				
Zakres wsparcia	Program/Fundusz			Środki ogółem (EUR)
	PS WPR	EFRR*	EFS+*	
Wdrażanie LSR (art. 34 ust. 1 lit. b rozporządzenia nr 2021/1060)	2 000 000,00		895 508,00	2 895 508,00
Zarządzanie LSR (art. 34 ust. 1 lit. c rozporządzenia nr 2021/1060)	462 500,00		% zostanie określony na późniejszym etapie wdrażania LSR	462 500,00
Razem	2 462 500,00		895 508,00	3 358 008,00

* Wysokość środków danego funduszu na RLKS dostępnych dla LGD w danym województwie będzie wyższa o wartość wkładu krajowego, którego procentowy udział w tej kwocie jest określony dla danego FESL.

** W wierszu odpowiadającemu danemu EFSI, z którego LSR nie będzie finansowana, należy wstawić wartość „0”.

Załącznik nr 4- Plan wykorzystania budżetu LSR – wykazujący wykorzystanie zakontraktowanych środków w podziale na poszczególne fundusze i lata

Fundusz	Środki zakontraktowane (w Euro) do:													
	31.12.2024		31.12.2025		30.06.2026		31.12.2026		31.12.2027		31.12.2028		31.12.2029	
	kwota ogółem (UE+krajowe)	wykorzystania budżetu	kwota ogółem (UE+krajowe)	wykorzystania budżetu	kwota ogółem (UE+krajowe)	wykorzystania budżetu	kwota ogółem (UE+krajowe)	wykorzystania budżetu	kwota ogółem (UE+krajowe)	wykorzystania budżetu	kwota ogółem (UE+krajowe)	wykorzystania budżetu	kwota ogółem (UE+krajowe)	wykorzystania budżetu
EFRRROW	0,00	0,00%	1 339 800,00	66,99%	1 850 600,00	92,53%	1 850 600,00	92,53%	2 000 000,00	100,00%	2 000 000,00	100,00%	2 000 000,00	100,00%
EFS+	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%	447 754,00	50,00%	447 754,00	50,00%	895 508,00	100,00%	895 508,00	100,00%
EFRR	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%
RAZEM	0,00	0,00%	1 339 800,00	46,27%	1 850 600,00	63,91%	2 298 354,00	79,38%	2 447 754,00	84,54%	2 895 508,00	100,00%	2 895 508,00	100,00%